

No: 15

MART — NİSAN — MAYIS

DÖRDÜNCÜ YIL

1934

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri: Beyoğlu, Nuruziye Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

Yalnız Türk Yükseltme Cemiyeti azasına mahsus elyazılarını
ihtiva eder.

İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

	Sahifa
Mason	<i>Fuat Hulûsi</i> 1
Müessesenin Ruhu	<i>Muhittin Osman</i> 2
Mas.: Mesaisi	<i>Atuf Zühtü</i> 8
KÂ.: IN U.: M.: I	<i>Develli Oğlu</i> 11
1934 İsat Nutuklarından	*** 12
Selâmetin Yıldönümü	<i>Şükrü Hazım</i> 20
„ Hat.:inin Nutku	<i>Hüseyin Kenan</i> 22
Lozan Beyannamesi	<i>M. C.</i> 26
Tahir İçin	<i>Mehmet Ali Haşmet</i> 28
Vefa'nın Hitabesi	<i>Ali Şevket</i> 30
Mas.:lar ve Mas.:luklar	<i>M. C.</i> 31
Le culte de la Vérité	<i>P. Aridiya</i> 36
Bir Terfi Tezi	<i>Afif Ramiz</i> 40
Armonia'nın Yıldönümü	<i>Ht.</i> 43
İki Levha	*** 46
Mas.: Şuunu	<i>Ht.</i> 47

Küçük İlanlar:

Le Symbolisme

Revue Mensuelle

16, Rue Ernest Renan — Paris. Pour l'abonnement (25 fr. par an) s'adresser au F.: Ed. Lebet. P. O. Box 44, İstanbul

LA REVUE M.

Revue Mensuelle

Pour s'abonner il suffit d'envoyer 6. belgas à Mr. Maurice Cock
Rue du Noyer, 27, Bruxelles

L'ACACIA

Revue mensuelle d'études et d'actions maç.: niques, sociales et philosophiques. Abonnements: 10 numéros 40 fr. Libeller les mandats au nom de M.L. Daltroff, 30, rue Joubert, Paris (9e)

Büyük Şark

MASON !

*Durmadan yontarak, cilâ vererek,
Mabedin taşını hazırla, mason !
Hür zekân sevginin emrinde gerek,
Gönül mimarisün, hatırla mason !*

*Eller ayrı, diller ayrı olsa da,
Gönüllere hakim olunca seveda,
Gönülden gönüle akseder seda:
Anlaşır dilsizle, sağırla mason.*

*Nereye varırsa bir insan eli ,
İnsanlık orada hüküm sürmeli.
Yer yüzü değil mi bir insan eli?
Nura hat konamaz sınırla, mason !*

*Tapınma kan için kızıl putlara.
Kurban istemiyen Tanrıyı ara.
Sızlarsa içinde kanıyan yara,
Acısını dindir sabırla, mason !*

*Fırtınaya göğüs gerip ilerle,
Taassubu yere serip ilerle,
İlimle el ele verip ilerle.
Terakki ölçülür asırla, mason !*

Fuat Hulûsi

MÜESSESENİN RUHU [*]

Tahsil görmüş her Mas.'un hayatî bir takım meseleler hakkında aşağı yukarı taayyün etmiş görüşleri vardır. Her biri tarafından muhtelif surette ifade edilen bu görüşlerin birbirile kabili telif olması veya yekdiğerile mukayese edilebilmesi keyfiyeti kat'î değildir; fakat Mas.'î oldukları şüphe götürmiyen aklî bir vaziyet, hususî bir meslek, velhasıl bir kelime ile söyliyelim, bazı (Mas.'ca düşünüş) ler vardır ki bir cümle veya birkaç cümle ile anlatılamaz. Bir fikir; zekâ, ahlâk ve hislerin alışıklığının heyeti mecmuasından doğar. Bu fikir felsefe, ahlâk ve içtimaiyatın her noktasının birbiri ardı sıra izahını muhtevi tahlilî bir tablo üzerine dökülmez. Mas.' fikri ne zorla kabul ettirilebilir, ne de talim ettirilebilir; o bir bütündür ve içinde teksif edilmek istenen müspet kazıyyeler de şüphesiz ki pek bayağı (Médiocre) görünür. Müspet kazıyyeler birbirine mütehalif te görünebilirler, ve her halde oldukları gibi nakil ve kabul ediliverilirlerse, kıymetsiz olabilirler. Bunları bizzat bulabilmek için insan kendini onlara doğru tevcih edebilmeli, bunları ifade eden dudaklar üzerinde, önceden keşfetmek, tahmin etmek, bilhassa onları yaşamak lâzımdır. İşte bunda ritü. lerimizin kasdettiği mana şudur :

“İnsan (inicié) edilemez, fakat bizzat kendini incié eder,”

I

Mas.'luk insanları, herhangi ırka ve herhangi fikir ve itikada tabi olurlarsa olsunlar, birleştirmekle mükelleftir. En mütehalif fikirlere melce olabilmek kabiliyeti ve bütün dünyadan hiç ayırt etmeksizin insan toplamak sistemi denebilir ki, tabiatta hoş görmek (tolérance) prensibini kökleştirir.

Şahsî fikirlerimize muhalif olan fikirlere hürmet demek olan hoş görme fazileti, umumî surette çok geniş bilgilere ve vasattan yukarı ilmî bir kültüre istinat eder. Bilgin insan hakikatın nekadar güç elde edildiğini tecrübe ile bilir; tefekkür ve zekâlarını metodik araştırmalara doğru sevk etmek fırsat ve zevkini edinmiş insanların pek az olduğunu ve herhangi bir kıymette olan bir fikri kazanmak için hususî bir dikkat, cevval bir zekâ ve vakayii büyük bir anlayış ve ihtiyat ile tetkik edebilmek itiyadını elde etmiş bulunmak lâzım geldiğini âlim insanlar bilirler. Onlar, her terakkinin mütehalif elamanların mütevali inkişafını istilzam ettiğini bilirler ve yanlış düşünen ve aldanan kimselere karşı ne nefret ne de istihkar asla duymazlar.

Eugène - Bernard Leroy B.'in Symbolism'in 182 No. lu Mart 934 nushasında intişar eden “Müessesenin Ruhı,” isimindeki makalesinin tercümesidir.

Mas.: böyle bir haleti fikriyeye diğer bir yoldan varır. Ferdîyetlerin ve gurupların fevkinde ve samimî bütün iyi arzulara karşı açık olan Mas.:luk, her sınıfın, her mektebin, her fırkanın ve hattâ her mezhebin düşünceleriyle meşbu muhtelif elamanları toplayabiliyor; ve ekseriya müttehit bir fikir tevlit etmek üzere bütün reylerin sinesinde toplandığı Locanın manzarası, yüz muhtelif fikrin umumî bir ahenk içindeki kıymetini Mas.:a anlatmağa kâfidir; hakikî hoş görme her hangi bir fikir vaziyetinden de çok iyidir: (Tolerans) bizim gibi düşü-nemiyenlere hüsnü nazarla bakmak demektir.

Bir insanın kıymeti bir meselenin hususî şu veya bu noktası hakkındaki düşünüş kıymetinden daha çok mühim telâkki edilmelidir. Onun ahlâkî, yüceliği ve nezaheti veya hüsnüniyeti nazarı itibara alınmak şartile fikirlerinin düşüncelerimize uymaması hususu da hoş görülebilir.

İşte böylece Mas.:i tesamuh hürriyet ve müsavatı ifade etmekle beraber uhuvvet ile de imtizaç eder; fakat uhuvvet sözü, Mas.: mefküresinin çok temyiz edici şu manzarasını belki yalnız başına en iyi ifade eden bir kelimedir.

Tatbikatı, maddî felâketlerde tezahür eden mütekebil iyilikler, bize diğer bir şekilde Mas.: K.:liğini göstermektedir; bu K.:lik çok tanınmıştır; öyle ki, bunu hasımlarımız bile inkâr edemezler. Bu hususta birçok misaller zikretmek te kabildir.

Nihayet K.:liğin üçüncü manzarası da kalbî muhabbettir. Mas.:ları birbirine bağlayan rabıta, ruhsus ve soğuk bir mahiyette kalmaz; Loca öyle bir yuvadır ki herkes buradan iktisabı kuvvet eder. Biribirini seçerek bölüşmüş ve toplanmış namuslu insanlardan mürekkep bir Loca efradı birbirile uygun ve ekseriya bir arada yaşadıklarından yavaş yavaş birleşik bir aile manzarasını hasıl eder. Herkes, muktedir olduğu kadar ve ihtisası dairesinde umumun zevk ve arzusuna ve terbiyesine müteallik mükellefiyet hissesini buraya getirir. Burada kıymetli insanlar taziz ve terkim olunur; fakat kıymetleri ne haricî mevkilerinden dolayıdır, ne de yalnız bilgi ve iktidarlarile ölçülür; en çok sevilenleri bilhassa ahlâklî ve faziletli olmalarındandır. Birimizin maddî ve manevî dertleri veya temayülleri herkes tarafından hissedilir; ve hatta her birimiz, elem ve kederlerimizi en yakın akrabalarımıza bile söylemeden Üs.: Muh.:in yanına gider ve ondan bir peder gibi, bir ağabey gibi nasihat alırız.

Hülâsa Mah.:lerden bir uhuvvet ve sevinç intibası intişar eder. Kalplerin, arzu ve iradelerin birleşmesiyle kuvvetlenen bu intiba bütün cemiyeti tutar ve canlandırır. Manzumemizi yalnız dışından tanıyan birisi bir gün KK.:den birine şöyle söylemişti: "Bir tek şey yalnız başına Mas.:luğu bana sempatik göstermeğe kâfidir; o da âzasına

telkin ettiği büyük sevgi ve heyecandır,, Haricî filhakika muhtelif sınıflardan toplanan insanlar üzerinde Mas.'luğun bu garip cazibesini anlamakta müşkülât çeker. Mesleğimizin hedefi aslîsi hürriyet, musavat ve K.'lik esaslarını yaşatabilmek ve bütün kuvvet ve genişlikle 1723 senesinde (formüle) edilen programı tatbik etmektedir. Mezkûr program : „insanları, ebediyen ayrı bulundurmağa mani olabilecek samimî bir dostluk ile bağlamak „ esasını ihtiva eder.

II

Mas.'luk, insanı, moderen alemde, hakikî felsefî hayata hazırlayan ve yetiştiren en mükemmel bir mekteptir. Hedefi esasîsi de, âzasına, cidalcu olanlarına veya olmayanlarına, zengin veya fakir olanlarına âzamî derecede felsefî bir fikir telkin etmektedir.

Felsefî fikir ve maksatlarımız, münhasıran Üniversite veya akademilerden toplanmamış olan bir cemiyetten doğduğu için muasırlerimizden bazılarını mütehayyir ediyor ve onlarca varılamaz veya şuur-suz fikirler addolunuyor. Onlara göre düşünülürse, onlar zaten her sanat iddaasından vaz-geçtikleri gibi, her felsefî kültürden de maalmem-nuniye feraget etmiyorlar mı? Yine onlara göre sanat pek hususî bir meslek ve felsefe de behemehal mekteplerde öğrenilebilen bir şeydir, zannedyorlar.

Şunu bilmiş olalım ki, bu feraget hemen dünkü bir tarihten başlamaz. Zamanı kadimde, bir gün birisi hükemadan birisine “hiç te felsefe için yaradılmamış olduğunu „ söyleyince hakîm de cevaben “bedbaht adam, o halde ne için yaşıyorsun ? „ demiş. Filhakika eğer felsefe bir (spesiyalite) bir (profesyon) olsaydı ; eğer felsefe yapmak, filozofça düşünmek, bazılarının düşündükleri gibi, aşağı yukarı felsefe hocası olmak veyahut zamanının büyük bir kısmını tettebbüe hasretmek ve az çok mühim problemleri halletmek demek olsaydı, hakîmin cevabı veya Mas.'luğun iddaaları pek vahi birer davayı mücerred olurdu. Gerçektir*ki, meselâ mütedeyyin olmak için ulûmu diniyeyi tamamen öğrenmiş olmağa ihtiyaç olmadığı gibi, felsefe derslerini ikmal etmiş olmayan ve hatta lise mezunu dahi bulunmayan, pek alâ bir filosof olabilir. Felsefe kelimesinin hakikî manasını düşünenecek olursak : düşüncesine akıl ve mantıkî hakim kılmayan, kendini, hislerinin, ihtiraslarının, ve hurafatın, sakîm adetlerin esiri addeden, hayatta yüksek bir gaye takip edemeyen bir insan filozof değildir. Felsefe, sanat gibi hayatı ve her şeyi ulvî ve asîl bir hususiyetle telâkki etmek demektir ki, bu manada, filosof olmayan insan, sanatkâr olmayan gibi daima eksik bir insandır. Tenbellik veya kayıtsızlık yüzünden bu hassaları iktisap etmeyen kimse insanlık istihkakının bir kısmından vazgeçmiş demektir.

Burada Garp cemiyetleri için çok mühim ve hayati bir mesele varidi hatır oluyor. Demokrasilerimiz esas umdelerine uygun olmak isterlerse, pasif ve kabiliyetsiz kütleleri sevkeden, milletlerin dimağı mahiyetinde olan ve düşünebilen “idare edici sınıf,” “classes dirigeantes,” tan vaz geçmeleri icap eder.

Bununla beraber insaniyet kendini sevk ve idare edecek bu mümtaz sınıftan farig olamaz. Eğer meselâ haricî alemde bunca eserler bitüp mahvolmak için vücut bulurlar ise ve diğer bir çok eserler de manevî hiç bir faide temin etmeksizin yalnız maddeten muvaffak olurlar ise mütefekkir ve şuurlu bir sınıftan mahrumiyet sayılmaz mı? Şu hâlde ahlâkî ve içtimaî görüş noktalarından kâfi derecede terbiye ve tahsil görmüş mütefekkir bir nüveye daima ihtiyaç vardır.

Teşkilâta tabi Kiliselerin modern cemiyetlere bu idare edici mümtaz sınıfı ve ideali temin edebileceği zannolunabilirdi. Fakat onlar eski bir imtiyazları olan talim ve terbiye vazifelerini istirdad etmekten vazgeçmiş oldukları gibi, rühban sınıfının esasen yeni hayat şartlariyle intibak edecek kabiliyette olmadıkları da muhakkaktır.

Felsefi teşekkülü ve şahsiyet kültürü ile Mas'uluk, ne hasap ve nesp, ne de servet üzerine ve hatta ne de yalnız tahsil ve terbiye üzerine yaslanmış bulunmayacak olan bir müntehap sınıf yaratmak iddiasındadır. Hemen her demokraside bu gibi müntehap sınıflara lüzum vardır.

Mas'uluk, binnetice, diğer bir çok teşekküllere ilâve edilmiş ne bir cemiyet, ne de böyle bir teşekküldür; ahlâkî teşekküle varabilmek için müntehap sınıfı vücade getirebilecek en hakikî vasıtaları temin eder. Mas'uluk diğer cemiyetleri ne beli' eder, ne onların yerine geçmek ister, ne de onlara hakim olmak fikrindedir. Mas'uluk bilâkis hayırlı cemiyetlerin hayatîyetlerini takviyeye çalışır; beşeriyetin inkişafını temin eden kuvvetlerden yalnız biri olmak iddaasında olmayıp bütün teceddüt ve neşvünema unsurları arasında birleştirici bir zincir olmak ister. Mütevali inkişaf seyrini takip eden prensipleri, nispi ve hususî bütün hakikatların ve geçici olan her şeyin üstündedir; prensiplerimiz her zaman ve her millete intibak edebildiği gibi, muvakkat ve fitri olan bütün ahvale de uygun olabilir. Dinî, felsefi ve siyasi bütün muhtelif sistemler birer kademe ve merhleden başka bir şey değildirler. Mas'uluk ise bu kademelerin birinden diğerine yani mütemadiyen daha iyisine insaniyeti yükselten kuvvettir; ve bu meş'ur kuvvetin bizzat kendisidir. Hülâsa Mas'uluk bir disiplin ve bir metod talim eder; asla bir doktrin öğretmez. Fakat her şeyden evvel disiplin ister, çünkü disiplin elzemdır; metod ise beşeriyetin inkişafını temin edecek bir anahtardır.

III

Mas.'luğun sırrı, dahilî istikrarında, sebat ve mülâyemetindedir. Esasen ahlâkî olan hedefine varabilmek için sır edinmeğe ihtiyaç vardır.

Filhakika eğer sır, muayyen kavanini ahlâkıyeyi ilân eden bir cemiyet için elzem değilse bile, bunları tanzim ve islâh etmek davasını güden bir uzviyeti ictimaiye için pek lüzumludur.

Mas.'luk usulen yalnız müştehir zekâlı ve yüksek kabiliyetli insanlar arasında âza toplamaz. Çünkü o, müntesiplerini mütenevvi kültür kuvvetini haiz bütün içtimai sınıflardan teşkil etmezse inkişak edemez. İntisap için yegâne şart "hür olmak ve iyi ahlâklı bulunmak,, ve bir Locanın âzası tarafından hüsnü kabul edilmektir. Mas.'luk ne papazlık gibi rühban medresesinde hususî bir kültürle, ne de üniversite de olduğu gibi lise tahsillerinden sonra elde edilecek resmî diplomalarla iktisap edilmez. Bu gibi tahsil ve terbiye, ve bu gibi antrenman, bazan hususî görüş noktalarından nekadar faydeli dahi olsa, insanı tabî vaziyetine sokar ve şahsî kıymetinden bir miktar azaltır. Mas.'lar, ufkun her noktasıdan mensup oldukları grupların düşüncelerini hamilen gelirler. Mas.'luk (Lahy) B.'in tarifine nazaran mizaçsız, fena ve ahlâksız elamanları hariç olduğu halde bütün cemiyeti beşeriyedir.

Zekâ, hiçbir vakit insanı iyi bir Mas.' yapmak için kâfi değildir; bundan başka ahlâk kuvvetlerinin ve (karakterin) hasletlerini, intizam ve disiplin zevklerini edinmek lâzımdır. Mas.'luğun tatbikatı bu hasletlerin inkişafını temin eder; fakat hiç değilse bunların nüve halinde olsun Mas.'luğa kabul edilen zavatta bulunması elzemdir.

Maddî mesai ve işlerle yüklü olarak yaşayışlarını temin eden bir çok Mas.'lar bu yüklerini ancak Locanın eşliğinde dış âleme bırakırlar. Hayatın ilcaatı birçoğumuza ekseriya fikrî ve ruhî mesaiye fırsat bırakmadığından bu ihtiyaçlarımızı ancak Locada temin edebiliyoruz. Emin muhakemeli ve metin kalpli insanlar, politika entirikalarından ziyade ciddî menfaatlarını ve muayyen vazifelerini düşünerek umumun saadet ve adaletine hizmet ederler; işte bunlar hakikî Mas.'ların ahfadıdır. Bu insanlar için Mas.'luk, yüksek bir talim ve terbiyenin, mütenevvi düşünüşlü insanlarla yapılacak müşterek mesainin ve eski dostlukların tatlılığının bütün zevkini tatmin eder. Başka yerlerde bulamadıkları hakikati hulûsi kalp ile aramak için birleşmek ihtiyacını duyanlar, bize gelirler ve biz onlara metodlarımızı öğretiriz.

Müntesiplerimizin kısmı âzamı umumî sınıftan ve bu tabakanın derinliklerinden toplanıp gelir. Ehemmiyetsiz ücretler mukabilinde sıkıntı çeken, ihtiyaç yüzünden âlemi haricîde mütemadiyen alçalmağa mahkûm olan, hayatta her adım attıkça en meşru hissiyatının bile

kabaca çöktüğünü gören zavallı insanların kütlesi, müşterek mesai hayatının temin edeceği iyiliğe doğru yükselme ümidinden müteselli olmağa çalışırlar ve işte bu sırrı hikmet iledir ki lâıyk olanlar mesleğimize intisap ederler. Bu ümit ekseriya müphem bir sevk tabii (Doğuş - intuition) veya bir incizap (aspiration) den başka suretle tefsir edilemez. Tahkikatımızda da görüldüğü gibi, haricî, nizamımıza iltihak etmek arzusunun yaslandığı sebepleri ekseriya açıkca izah edemez. Fskat, yabancı kendini islâh etmek ve hayatta faal olabilmek için kollektif kuvvetin tesirinden istifade etmek ve izzeti nefsinî, hissiyatını muntazam teşkilâtlı bir grup ile sıkı münasebette bulunarak tezyit ve takviye etmek lüzum ve ihtiyacını müphem surette olsun hisseder.

Fakat bize iltihak edenler intihap ettikleri yolun daha büyük müşküllerle dolu olduğunu hiçte gözden uzak tutmamalıdır. Onlar ilk acı ve iztiraplarını ancak burada daha elemli olan yenilerile değıştikten ve müşkülâta göğüs germeği öğrendikten sonradır ki unutabileceklerdir! Bir insan Mas. luğa alalecele ve teemmülsüz girmeğe muvafakat etmemelidir. Mas. luğu evvelâ faal ve ciddî Mas. lar nezdinde tetkik ve tetebbü etmeli ve bilhassa Mas. luk temayüllerine tevfiiki hareket etmek kabiliyetinde olup olmadığını kendinden sormalıdır.

Mas. luk, içtimaî hadisatın heyeti umumiyesinde mühim birer rol almıştır. Mazideki fiil ve hareketi, ötedenberi vazetmiş olduğu çok umumî prensipleri, hepimizi gayrete getiren ve canlandıran arzuları, hep aynı maksadı istihdaf eder ve siyasî vekayi ve hadisatın ve ictimaî münazaatın tesirile her ne kadar mevzii inhiraflar gösterse de Mas. luk nihayet yine müvazenesini temin eder. Âzasının her biri için olduğu gibi sureti umumiyede cemiyet için de hareket ve idealin mühim hayatî meselelerinin halline savaşıır.

Mas. luk halihazırda ilk evolüsyon merhalelerinden ileriye çıkmış sayılabilir; tedenni etmek şöyle dursun, tazyik altında olmıyarak çalışan memleketlerde adet itibarile de âzası ziyadeleşmektedir. Bununla beraber şunu da nazarı itibara almalıdır ki, en az inkişaf etmiş memleketlerde bile Mas. luk, inbat kuvveti bitmiyecek ve tükenmiyecek olan tohum halinde iki fikir aşılamaştır: Bunlardan bir hürriyet mefkûresidir, diğeri de doğmacılığı asla ihtiva etmiyen lâik tahsil ve terbiye esasıdır.

Muhittin Osman

MAS.: MESAİSİ NEDEN GİZLİDİR

Pek muazzez KK.:im,

Muarizlarımızın bize yaptıkları başlıca tenkit GİZLİ olmağımızdır. Onlarca hayır için çalışan, iyiliğe doğru giden bir müessesenin gizli kalmasına ne lüzum vardır? Madem ki bir hayır müessesesidir, o da diğer hayırlı cemiyetler gibi tamamiyle aleniye çıkmalı, hiç bir şeyini gizlememelidir, derler.

Bu müzahabemde o tenkitlere, kendi anlayışına göre cevap vermeğe çalışacağım :

Bir kere Mas.:luk gizli bir Cemiyet değildir. Mevcudiyetini cihan bilir, Mas.: olanları az çok herkes tanır; Mah.:lerinin yerleri malûmdur. Mas.:luk, mesaisini gizleyen bir Cemiyettir.

Mas.: mesaisi neden gizlidir? Cemiyet için yukarda zikredilen tenkitler mesaisine de teşmil edilerek hayırlı mesainin gizli olmaması lâzımgüleceği söylenebilir; bunu izaha çalışalım :

Mas.:luk hakikata sahip olduğunu ve hakikatı öğrettiğini iddia etmez. “Dome,, ları yoktur. Hakikatı aradığını söyler ve müntesiplerine bu hakikatı beraberce aramağı teklif eder. Mas.:lukta hükümü kat’i olmayınca, hiç bir hakikatı müspet bir şekilde ifade ve ilân edemez; ister ki müntesipleri bizzat arasınılsr ve bulsunlar; başlıca gayreti onları TEFEKKÜRE sevkettir. Buna nasıl muvaffak olabilir? Gözümüzün önüne vazettiği remizler (Semboller) vastasıyla. Bir sembol, kat’i olarak hiç bir hakikat ifade etmez, fakat onu gören ve düşünmesini bilen dimağlar karşısında nihayetsiz düşünce ve tahlillere yol açar. Bence Mas.: sembolizminin gayesi budur.

Fertlerde görüş ve telâkki hisleri bir değildir. Kültür sahibi, hazırlanmış ve işlenmiş bir adamın hürmetle görüp tetkik edeceği bu semboller, çok maddî düşünüşlü, çok materyalist görüşlü, tam manası ile haricî kalmış şahıslara tuhaf ve hattâ gülünç görünebilir. Mas.:luk bunların istihfaf nazarlarına maruz kalmamak için sembollerini gizlemiştir.

Mesainin gizliliği :Şeklin gizliliğini yukarda izah ettik. Mesaimizin gizliliğini arzedelim: Söz söyleyen mütefekkir daima muhatabının derecesini nazarı itibare almalıdır. Fena anlatılmış, fena anlaşılmiş hakikat kadar tehlikeli bir şey olamaz. Mütefekkir bir camianın hürmetle dinleyip çok istifade edebileceği bir hakikat, az tahsilli bir halk kütlesine aynı şekilde ifade edilecek olursa büyük zararlar tevli edebilir. Ders veren üstat, söz söyleyen hatip, tez yürüten mütefekkir daima hitap ettiği camiayı nazarı itibara alıp ona göre lisanını idare etmesi şarttır. Mesaiye başlamadan evvel Muh.: Üs.: muhatabı olan KK.:ine Mas.: olup olmadıklarını ve yaşlarını sorar. Bu sembol

yukarda anlatmağa çalıştığımız mecburiyetin remzidir. Bu itibarla, dikkatle intihap edilmiş, tahsil ve anlayış derecesi yüksek Mas.'. KK.'. huzurunda söylenilen ve münakaşa edilen hakikatler onlar için ne kadar istifadeli olursa, hakikat nurunun henüz tenvir edemediği zihinler için de o kadar zararlı olabilir. Mas.'.lar mesailerini bu sebepten dolayı yalnız hariçten değil, derece farkları ile yekdiğerinden bile haklı olarak gizlerler. Aynı zamanda, söz söyleyen KK.'. , bu sözlerin yabancı kulaklardan masun olduğunu bilirlerse, kanaatlerini daha serbestçe ve daha fazla hürriyetle ifade edebilirler.

İşaret ve kelimelerin gizliliği : Mas.'.lar yekdiğerine karşı yardım ve muavenetle mükelleftirler, bu borcu tekr.'.leri esnasında bir yeminle kabul etmişlerdir. Borcun mutlak şekilde hüsnü ifasını temin edebilmek için Mas.'. KK.'.in diğer haricilerden tefrik edilmesi mecburiyeti vardır. Bunun için Mas.'.luk kelime ve işaretler ihdas etmiştir; umumî Mas.'.luğun menfaati namına bunların mutlak gizli kalmaları elzemdir.

Gayri muntazam ilân olunan, Mas.'.luktan tardedilen ve işaret ve kelimeleri bir kere öğrenmiş bulunan şahıslara karşı da al.'. a'.'.lık kelimemizin kiskanç bir gizlilikle saklanması lâzımdır.

Bazı KK.'.imizin Mas.'.luğun sırrını bu işaret ve kelimelerde saklı zannederler. Hakikatte Mas.'. sırrının bunlarla hiç bir alâkası yoktur. İşaret ve kelimat şüphesiz çok gizli tutulması lâzımgelen şeylerdir, bu her Mas.'.un vazifesidir, fakat bunlardan daha çok yüksek ve çok güç erişilir bir mevkiye olan, tamamiyle anlaşılması her B.'.e pek güç nasip olan Mas.'. sırrını bunlarla bir tutmak ne büyük bir hata olur...

*
* *

Derece aralarındaki farklılara ait gizlilikler : Hakikate giden yol uzun ve pürüzlüdür. Evvelden hazırlanmış kat'i hakikatleri kabul etmeyip sırf kendi şahsî kuvvetine güvenerek yola çıkan Mas.'.a ne kadar kolaylık gösterilse azdır. Birden tırmanılması imkânsız olan hakikat şahikasına erişebilmek için remzî derecelerin basamakları ihdas edilmiştir.

Birinci derecenin vazife ve bilgilerini tamamlamadan ikincinin derslerini öğrenmeğe kalkışmak doğru değildir. Bunun için Ü.'.ın vazifesi Re.'.lerden, Re.'.inki Çır.'.lardan gizli kalmalıdır.

*
* *

Mas.'.luğun neleri gizli olmayabilir : Her Mas.'.mesleğimizin prensiplerini, insanî gayelerini, ifrata kapılmaksızın ve muhattabının anlayışına göre hareket etmek şartıyla, etrafına dağıtmakla mükelleftir. Mas'.. hakikate vasıl olmak için dağ başlarına çekilmek ihtiyacını duyan hodbin

din adamlarına benzemez. O halk içinde yaşar ve halktan bir ferttir. Muhitindeki insanları, her gün temas ettiği şahsiyetleri tenvir ve islâh ile mükelleftir. Mas'.. sırrına riayet etmek bahanesiyle büsbütün samit kalırsa vazifesini ifa etmemiş olur.

Çır.: kendi nefsini islâh edip nuru alabilecek bir vaziyete gelmeğe çalışır. Re.: Mas'.luğun nurunu nefsinde cemetmeğe gayret eder. Etrafına nur saçıp aydınlatmak Üst'..ın kârıdır. Mas'.. prensipleri meyanında, müsamaha, hemcinsine muhabbet v. s. gibi hüsnü niyet sahibi arkadaşlarımızın, ailemizin, kadınlarımızın ve hattâ çocuklarımızın anlayabileceği noktalar çoktur. Bu prensipleri onların anlayışına göre kendilerine telkin etmek vazifemizdir. Bu noktalarımız gizli kalmamalıdır.

Mas'.luk haricileri sinesine kabulde fevkalâde müstağni ve müteyakkiz davranmalıdır; fakat şunu da unutmamalıdır ki tek'. edilerek hakkiyle kazanılan her Mas'.da gayeye doğru atılmış bir adım demektir. Etrafımızda, yaradılışı Mas'.nuru almağa müsait haricileri arayıp bulmak, onlar üzerinde işlemek ve nihayet lâyıık oldukları takdirde onları Mas'.luğa maletmek te vazifemizdir.

*
* *

Yine bu maksat ve gaye ile, münakaşa edilen tezlerde, verilen konferanslarda, Mas'.luğu bugün için gizli kalması lâzımgelen bazı ideallerine temas etmeyen cihetlerini, umumun nef'ine hadim, [herkesi alâkadar edebilecek ilmî, felsefî, ictimai mevzularımızı gizli tutmakta bir mana yoktur. Bunları, yine müntahap davetlerle (Tenue Blanche) şeklinde telkin edersek muhitimizde Mas'. muhiplerini arttırmış oluruz.

Bir Mas'.un, Mas'. olduğunu, muvafik gördüğü şekil ve takdirde etrafına bildirmesinde de mahzur görmem. Ancak bazı KK'.izin hariçte Mas'. olarak tanıлмаğı istememeleri de haklarıdır. Bu hakka tecavüz etmek doğru olmaz. Ben istersem, Mas'. olduğumu söyleyebilirim; fakat diğer KK'.imden birinin dahi ismi sorulsa cevaptan istinkâf etmek vazifemizdir.

*
* *

Mas'.luk, tamamen anlaşılması ve bütün cephelerinden tetkik ve mütalâası senelerce derin ve yorucu mesaiye muhtaç bir ilim müessesesi olduğundan, her Ma'. ve bilhassa müptedi KK'.imizin Mas'.luğu izah veya müdafaa kasdiyle ve hüsnü niyetle dahi olsa girişecekleri münakaşalar, müdafaalar ve yazılarında çok dikkatle hareket etmelidir.

*
* *

Bizi taniyan Haricilerin nazarında her birimizin şahsen Mas.'luğu temsil ettiğimizi ve yapacağımız iyi veya fena her bir hareketimizin iyilik veya fenalığı, onlar nazarında bütün Mas.'luğa şamil olacağını unutmayalım, müteyakkiz olup bu ağır yükü şerefle taşımağa gayret ve azmedelim KK.'im.

Atuf Zühtü (Işık.)

KÂ.'İN U.' M.'İ

Henüz felsefi derecelerin ilk basamağında bulunduğum bir zamanda bu büyük mevzu hakkında düşüncelerimi söylemeğe kalkışmak her nekadar biraz erken ise de içimde ötedenberi toplanıp gelen tereddütleri ve dinlediğim birçok mütaleaların zıt tesirlerini gidermek için fikirlerimi (Büyük Şarka) arzetmeğe cesaret ettim. Hatalarımın tashih ve noksanlarımın itmam edileceğine kaniim.

İsk.' ri.'inde Kâ.'ın U.' M.'i herhangi bir mevcudiyetin semboli değildir. Bunun çok daha üstünde daha âli, daha yüksek bir idealdir. Beşer fikrinin düşünebileceği varlık âleminin bir illetiulâ-ıdır. Bu illetiulâyî tasrih ve tavsif edemeyiz; buna bir takım vasıflar izafe ederek bir mabut bir sanem haline koymağa salâhiyetimiz yoktur. Çünkü o, hiçbir zaman dogma teşkil etmiyen bir varlıktır. Tarıkının saliklerine mütemadiyen ve bilâfasıla hakikatın taharrisini emreder. O, saliklerinin dinî kanaatlerine, her türlü imanlarına hürmet eder. Hattâ kendisini bile herhangi bir şekilde düşünmelerine müsaade eder. Fakat bu kanaatler ve bu düşüncelerin sabit lâyetegayyır vasıflarla dogmatik bir şekil almasına asla müsaade etmez. Dinlere istenildiği gibi inanılmasına bir şey demez. Fakat bu dinlerin bizzat dogmatik olan prensiplerinin dar çerçevelerini kırarak saliklerine daha ilerisini, büyük ve ezeli hakikatı aramalarını emreder. Yani dogmatik fikirlerin en büyük ve en biaman düşmanı Kâ.'ın U.' M.'idir. Bu büyük ideal, zaman zaman muhtelif din, fikir, felsefe ve ilim prensiplerinin tahakkümü altında istatistik bir vaziyet almak tehlikesine maruz kalan beşer zekâsının daima dinamik bir halde bulunmasını temin eder. Onun yüksek ve gür sesi belki terakki ve tekâmül kanunlarının sesidir. Her ideal gibi Kâ.'ın U.' M.'i de vusuli kabil olmayacak bir varlıktır. Ebedî hakikatın parlak ve göz kamaştırıcı yolunda nekadar merhale katedersek edelim, nekadar meçhul ufukları fethedersek edelim, müsbet ilimlerin hudutları genişledikçe meçhul iklimlerin semalarında engin hakikatların karaltısını görmemek kabil olmayacaktır. Kâ.'ın U.' M.'i Mas.'luk âleminin

bir iştirak noktasıdır. Hürriyet, adalet ve musavattan, akıl ve hikmet, kuvvet ve kudret ve güzellikten, kardeşlik ve muhabbet gibi âli prensiplerden ibaret olan Mas.'luk âkidesinin yegâne temerküz noktası Kâ.'ın U.' M.'ıdır. Eger o, kendisini bir ilâh telâkki etmemize müsaade etseydi, onun peygamberi hiç şüphesiz tolerans ve bize inzal edeceği mukaddes kitabının tek ayeti de (Hakikati ara) nidası olurdu.

B. Develli Oğlu (Murat.)

1934 SENESİ İSAT MÜNASEBETİLE MUH.: MAH.: LERDE SÖYLENEN NUTUKLAR

VII

Muhibbani Hürriyet Mah.'inden :

1 — Merasimde hazır bulunan Bü. Meş., Maha. ve ecnebi Maha. murahhaslarına teşekkür.

2 — İsat bence her Mah.'in, mensup bulunduğu Meş. ve Meş.'e mensup diğer Maha. önünde hesap vermesi ve imtihan olması demektir. Yalnız şu kadar var ki bu imtihanın en ağır yükü Üs.'ın omuzlarına yüklenir. Çünkü, bu imtihanı evvelâ, Mah., Üs.'ı hakkında yapmıştır.

KK.'im, efkârı umumiye denilen, hiç gözükmiyen fakat çok güç kazanılan ve her şeyde hakim olan bir kuvvet vardır. Bu kuvvet önünde hürmetle eğilmiyen kırılır... ve bu kuvveti hesaba katmayan yanılır ve bu kuvvetin yaman bir hükmü vardır. Bu hükmü müsbet olarak kazanmak için... çalışmak ve muvaffak olmak şarttır.

Muh. ve Azz. Üs.'larım ve sevgili KK.'im,

Geçen sene intihabımda Üs.'lığı 30 rey'e karşı 34 rey'e deruhte etmiştim. Bu sene sıfıra karşı 52 rey'e deruhte ettim. Bu bir senelik mesaimizin mükâfatı ve Mah.' efkârı umumiyesinin hükmüdür. Bu hüküm ve karar önünde hürmet ve minnetle eğilirken, müntheplerime tekrar hitap etmek fırsatını bularak derim ki; geçen sene mesai programımızın bir yerinde hülâsa olarak şöyle demiştik: Bugün Mah.'imiz samimî bir hava içinde ve kuvvetli bir rabıta ile müttehittir. Geldik... vadettik ve yaptık.

Bu sene şöyle başlıyoruz: Bizi ittifakla seçtiniz; itimadınızı kazandık; gösterdiğiniz ve yürüdüğünüz yolda devam edeceğiz ve muvaffak olacağız.

Muh. BB.'im;

Size yaptığımız mesainin en mühim birkaç tanesini sayaçağım.

1 — Mah.: tasfiye edilmiştir. 51 gayri muntazam 38 mustafi ilân edilmiştir

2 — Mah.:in 112 mevcutla ictima ettiği olmuştur.

3 — KK.:imin malûmu olan 8 Mah.: BB.:ine ve 5 adedi diğer Maha.: BB.:ine ait 13 mühim yardım işleri muvaffakiyetle intaç edilmiştir.

4 — Lise tahsilini ikmal edinceye kadar okutulmasını ve her türlü mesarifini deruhte ettiğimiz ve halen Kabataş lisesinde tahsilde bulunan bir çocuğumuz vardır.

5 — Mah.:imizin teessüsünden şimdiye kadar vefat eden 33 BB.:in tercemei halleri ve vasıfları tesbit edilmiş ve gümüş kitaba dercedilmiştir.

6 — Mah.:de, KK.: arasında tam manasile ve Mas.:ik vasıfta K.:lik tekemmül etmektedir. Bugün Muhibbanı Hürriyet Mah.:i Mas.: camiası içinde diğer K.: Maha.: gibi.. ve Bü.: Meş.:in yüzünü ağartıp kendisine güvenilebilecek kuvvetli bir Mah.: halinde bulunmaktadır.

KK.:im,

Daha fazla vaktinizi kaybetmemek için diyeceğim ki; size yaptıklarımız hakkında söylediğimiz bu sözler birer hakikattir. Ve bu sözlerin şahidi umum bizi takibeden BB.: ve Mas.:luk alemidir.

Bu mesailerine mukâfaten : Hemen ipka edilen envar ve muvazafın heyeti ne yapacaktır :

Bir sözle hülâsa : Mas.:lukta daha tekemmüle çalışacağız ve her kese hareketimizle Mas.: olduğumuzu anlatacağız. Biz : “Duyarak düşünen hassas adamlar gibi, görülerek sevilen ve taklide yeltenilen iyi insanlar,, olacağız.

— Ne yapacağız :

Geçen sene aşağı yukarı idarî tasfiye yapmıştık; bu sene Mas.:ik tathirat yapacağız. Haricî seciyelerden uzaklaşmağa ve Mas.: ahlâkını daha çok takınmağa çalışacağız. Şöyle ki : Evvelâ birbirimizi sevmeğe alışacağız; tenkitlerimizde muhabbet ve hüsnü niyet lâzımdır. Çünkü : Tenkitlerde tenkit eden mağrur ve edilen mahcup edilemeyecek. Tenkitteki muvaffakiyetten doğan, ihtirası kırmak... ve gururuza hakim olmağa çalışacağız.

Biz bir Mas.: gibi sevgiye alışacağız. Bence hakiki Mas.: seven ve sevgisini gösterendir. Şöyle ki : Bu sevginin neticeleri başkalarında eserleriyle tezahür etmelidir. Biz samimiyeti, lâzım olduğu zaman, muhabbeti ölçüsüne göre ve Mas.: heyecanını, fişkirtıldıkça gözükten vaziyetten kurtaracağız. Artık hakikat gözükecektir.

Biz Mas.:luğumuzu kuvvetlendirmeğe çalışacağız. Mas.:luğun kuvveti şudur ki; Mas.:lukta herkes gaye nedir diye sorar ve hiç

kimse lâıyıkile tarif edemez. -Lâkin şu da muhakkaktır ki.- Sizler gibi mümtaz insanlar bu Mas.'luğun peşinden koşmaktan yorulmazsınız, ve kalplerinizde tarifi müşkül bazı hisler yaratmıştır. Teşbih caizse... Mas.'luk zevki, Mas.'.u, görülmeden yakan bir elektrik ceryanı gibi istilâ eder. *Mas.'.u bilmek için* : hadiseyi önüne çıkarmak kâfidir. Yanan bir lâmba gibi, derhal kalbindeki seyyale onu nurlandırır, ve o zaman Mas.'. diğer insandan farkedilir. İşte biz böyle olmak zannındayız.

İşte Mas.'. :

Beşerin muzlim ve karanlık dalgalarında biraz nur... biraz şiir... biraz sevgi serpmeye hazırlanan *bir halâskâr...*

Kendini feda edip ötekilerini kurtarmağa çalışan *bir kahraman...*

Biz böyle miyiz? Bu suale cevap vermiyorum. *Yalnız şunu bilelimki* böyle değilsek Mas.'. değiliz.

Şahsını - her ne suretle olursa olsun - rahat ve huzurla yaşatmağa çalışmak... işte medeniyet..

İnsanlığı -hayvana temayüz eden hasletleriyle ve kendine yakışacak şekilde hür ve mesut yaşatmak, işte Mas.'.luk.

Mas.'.luğun en büyük düsturu şu olmalıdır.

Senin gibi başka bir insan olduğunu bil. Bize Mas.'. K.'. diye hitap edenlerin simalarında bir K.'.e ihtiyaçları olup olmadığını, bu cihan değer muhabbeti bilip bilmediklerini arayacağız...

Bu tezahür eden şeyler... İsterizki hakikatın bir tezahürü olsun.. Biz hakikatle karşı karşıya kalmak istiyoruz.

İnsan ve hayvanların verdiği azaplar arasındaki ayrılık... insanların tarzı telâkkilerinden neşet eder ve bunun gibi düşünüş tarzlarının değişişisi insanların bir mesele hakkındaki verdikleri kararların ayrı olmasını intac eder.

Meselâ, Mas.'. Mab.'.inde insanlığın felâhını bulan bir insan eğer insanlığı kurtarmağı da arzu ediyorsa, Mab.'.e âşık olur. Eğer bu aşkı her türlü muhabbetlerinin fevkinde ise hiç şüphesiz ki bu Mab.'.ten onu kimse ayıramaz; burada geçirdiği zaman onun için ibadettir.

Eğer buraya sırf bir saiki tecessüsle, giriyorsa her fırsattan istifade ederek kaçmağa başlar ve kendini avutmak için bahaneler icat eder... evime geç kaldım... işimi bırakamam... mazereti meşruam var. Bütün bunlar takip ettiğimiz gaye önünde ne kadar küçüktür?

Zaten bu küçüklüğü bildiğimiz için, daha büyük işler yapmak için bu cemiyete girdik.

Zaten böyle söyleyip Mab.'.i terkeden -güya Mas.'. - bir insanın aşağıda çay içtiği, dışarda oyuna gittiği görülür.

Artık bu düşünüş tarzlarını açıkça gösterip ne olduğumuzu anlamak ve ona göre bir yol takip etmek zamanı gelmiştir.

Ben Mas.'. Mab.'.ini mektebe ve Mas.'.ları sanatkârlara benzeti-

rim. Bir şair, bir ressam, bir musikişinas duyduğu heyecanı, eserile karşısındakine yaratır ve onun en ince hislerini uyandırır, ve terbiye eder.

Mas.: Mab.:i de Mas.: sanatkârlarının heyecanını kuvvetlendirerek onları haricî hayatta, karşısındaki insanların kalbinde uyuşmuş insan hislerinin hareketini uyandıracak kuvvete çıkarır.

İşte Mas.: Mab.:i bu sanatkârların doğup yetişmesini temin eder.

İşte biz Mab.:imizi bu şekilde bulacağız, KK.:im.

İnsan hattizatinde hiç bir vakit kötü değildir. *Fakat kötüleştirilmiş bir mahlûktur.* Onu, şan... servet... Hırs... haset... cemiyet bu hale getirmiştir.

İşte Mas.: Mab.:inde bunlar yok olmalıdır. Eğer habersiz bunları aramızda görürsek Mas.: Mab.:i aynen haricî hayat alemine döner. Biz Mab.:in menfezlerini kısıkanç bir dikkatle hariçten bize böyle seciyesizlikler girmesine karşı tıkayacağız.

KK.:im,

İnsan iyi Mas.: olduğu nisbette tam ve mükemmel olur. Her menbai ziya etrafına nasıl nur saçarsa, her Mas.:da etrafına fazilet saçmalıdır.

Şuasız bir ziya, hareketsiz bir ateş, aydınlıksız bir gün, meyvesiz bir ağaç nasıl noksan ise, yalnız Mas.: olmak ve müfit olmamak ta öylece bir eksikliktir. Her beşeri müteessir eden en ufak bir hadisenin, bizde *haberimiz olmadan tesir bırakıp hareket edeceğimiz gün* "hakikî Mas.:" olarak gayamize vardığımız gün olacaktır., Ne mutlu o günü yaşayana!

Son sözüm : İşte o günü yaşayan Mas.: şudur. *Onun zeoki kendi hissinden* değil, karşısındaki insanın saadetinden doğar.

Üs.: Muh.: Salim Ahmet

VIII

Özkardeş Mah.:inden :

Üs.: ve Az.: KK.:im,

Bu akşam, Muh.: Mah.:imizin ikinci mesai yılının eşğinde, naçiz K.:inizi, büyük bir teveccüh ve itimat eseri olarak müttefikan bu mevkiye getiren Özkardeş KK.:leri, bizi huzurlarile şereflendiren lütufkâr Üs.:larına ve Az.: Muh.: Murahhas ve ziyaretçi KK.:ine saygı ve şükranlarını takdim ederken büyük bir arzu ve heyecanla kurdukları bu genç Mah.:in mesaisinde müzaheretlerinizi esirgemenizi, her birinizden ayrı ayrı rica ederler.

Bu anda elime teslim edilen Matra.'nın manevî ağırlığını ölçmeyecek kadar aciz bulunduğumu itiraf etmekle beraber, ancak KK.'imin yekvucut olarak gösterdikleri itimat, bana heyecan ve enerji ile karışık bir gayret vermekte ve bu gayrete güvenerek bu makamı kabul için kendimde cesaret bulmaktayım.

Geçen bir sene zarfında ufak Mah.'imizin maddî neticesi itibarile belki küçük, lâkin kendi kendine büyük bir varlık yaratan sayine bu sene dahi yeni ve mütezayit bir kuvvetle devam etmek azmi kat'isindeyiz. Özkardeşi doğuran Mas.'luk mefkûresidir. Bu Mah.'i teşkil eden KK.'. Mas.'luğun kendisinde meknuz ateşi aşkı alevlendirmek ve bu alevlin vereceği nurdan feyiz almak istediler ve bu âli, samimî maksatlarıdır ki bu saf ve nurlu yuvayı kurdular; bu yuvanın öz evlâtları olarak çalışmağa, her biri uhdesine terettüp eden vazifeyi yapmağa, hiç olmazsa yapmağa çalışmakla vazifelerine başladılar. Bundan sonra dahi hep beraber başlanılan vazifenin ifasına daha büyük bir gayret ve aşkla devam edeceklerdir. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra dahi gayemiz evvelâ Mas.'luğun ilâsına çalışmak, ona bizzat temessül etmek için uğraşmak, halkımıza öz ve halis Mas.'. yetiştirmek olacaktır.

Her Mas.'. bu binayı insaniyete bir taş ilâvesine mecbur olduğu gibi gene her Mas.'. Mas.'luğun saf sinesini daha mücella kılmağa çalışmakla mükelleftir. Bizler de bu esasa ittiba ederek mesaimize devam edeceğiz. Maksada erişmek için, müştereken verilmiş bir karar neticesi olarak çizilmiş bir program yaptık. Programımız asgarî üç sene müddetle basit ve gayri müsmir mesaiden tevakki ile geniş faide temin edebilecek kudretli sayılar için çalışmak ve hususile ilmî sahada deavamlı ve mümkün olduğu kadar faaliyette bulunmak ve neticei mesai olarak, Mas.'. tarihi, Mas.'. felsefesi ve rûmuzatından bahis Ö. K. isimle bir kitap neşretmek ve diğer cihetten ise "sağlık ve içtimaî yardımlar,, sahasında bu seneden itibaren müsbet teşebbüsatta bulunmaktan ibarettir.

Programımızın ikinci tatbik yılına girererken, KK.'imin bana zahir olacaklarına eminim ve bu emniyet bana büyük bir inşirah vermektedir. Muvaffakiyette her şeyden evvel kendi sayine güvenmelidir. Ancak Mas.'lukta münferit sa'yin muvaffakiyeti az olduğundan, cümlemizin elele vererek kuvvetli bir eser vücuda getirmekliğimiz ve bu âli maksadın husulü peşinde hep birlikte, bir ahengi tam içinde çalışmaklığımız lâzımdır kanaatındayım. Bu vadide, büyük idealimiz S.'. A.'. K.'.ın muvaffakiyet bahşetmesini dilerim.

Az.'. KK.'.im, Mah.'.imizin geçen ilk senesi muayyen içtimalarında mesai programı, dahili nizamname gibi teşekküle ait çalışmalarından iktisat edebildiği mahdut vakitlerini konferanslara hasretmiş ve her şeyden evvel temelini kurmağa çalıştığı bu yeni binanın istikbalde

ümit edilen semeresini iktıfat edebilmek için taşlarını çok sağlam yerleştirmeye itina ettiğinden yalnız bir genç haricîyi sinesine kabule vakit bulabilmiştir. Mah.'imizin umdelerinden biri ve belki en esaslısı, yüksek teşkilâtımıza dahil olacakların her şeyden evvel Mas.' ruhunu taşıdıklarına ve bu âli mesleğin gavamızını ve rûmuzatını anlayabilmek istidadında olduklarına yakinen kespi kanaat etmektir. Bilginin, ilmin, seciye ve ahlâk ile birlikte yürümesini, inkişaf etmesini talep eden bu feyizli mesleğin salıklarının, alacakları nuru hariçte dahi neşredebilecek kabiliyette şahsiyetlerden olması meşruttur.

"Özkardeş,,in en ziyade itina ettiği ve bütün mevcudiyetile temine çalıştığı en canlı ve esaslı arzusu da KK.' arasındaki muhabbet ve tesanüdü samimî ve hakikî K.'lik derecesine getirmek ve bunu her zaman için muhafaza etmeğe çalışmaktır.

Büyük ve münevver Üs.'larımızın huzurunda Mas.'luğun insanlar üzerindeki cazibe ve tesirinden bahsedecek değirim. Ancak şurasını arzetmek isterim ki, Mas.'luk, bu asırlarca senelerin bıraktığı ve seneden seneye maksat ve gayesine doğru yürümesini temin edecek mensubininin çoğaldığı bu âlemşumul teşekkül, insanın, nefsine, ailesine, vatanına hadim olmasına o kadar büyük bir rehberdir ki, bu muazzam kudretin, bu namütenahi varlığın nurundan müstefit olmak ve hariçte dahi nümunei fazilet olarak mensup bulunduğu bu âli cemiyete harekât ve efalile şeref bâhşetmek bütün Mas.' ismini taşıyan KK.'in vezaifi asliyelerinden en birincisi olduğuna kaniim. Esasen, Mas.'luk, teşkilâtı, kanunları ve rûmuzatı itibarile beşeriyeti, ilmin nihayetsiz varlığından müstefit ederek refah ve saadete erdirmeye, elem ve mahrumiyetlerini tahfif etmeğe çalışmaktığımızı emreder. İşte diğer K.' Mah.'ler gibi bu samimî arzu ve emel peşinde yürümek ve bu gaye etrafında çalışmak isteyen Mah.'imiz, nurlu Üs.'larımızın irşat ve teşviklerine daima mühtaçtır.

1934 yılının bütün dünya Mas.'luğu için bir inşirah senesi olmasını ve Türk vatanının, refah ve saadet içinde yaşamasını Kâ.' U.' M.'ından niyaz ederim.

Bizim için bu pek kıymetli ve tarihi geceyi tes'iden bizimle birlikte bulunan ve Mah.'imize vücutlarile şeref bahşeden Türkiye Bü.' Meş.' ve Yüksek Hey.' ve hemşire Mah.'lerin murahhasları KK.'ime teşriflerinden dolayı teşekkürlerimi arzeylerim. Özkardeş Mah.'inin sevgi ve saygılarının mensup buldukları Mah.' Muh.'lere ve yüksek teşekküllere iblağımı kendilerinden ayrı ayrı rica ederim.

Üs.' Muh.' Nazmi Duhani

IX

Ülker Mah.:inden :

Muh.: Üs.:larım ve sevgili KK.:im ,

Ülker Muh.: Mah.:nin 1934 senesi intihabında bendenizi Üs.: mevkiine geçirmek suretile hakkımda gösterdiğiniz yüksek teveccüh ve itimada karşı duyduğum minnet ve şükran hislerini huzurunuzda arz etmeği bir borç bilirim. Bu mekama lâyık olacak kudreti kendimde bulmadığım halde intihap etmekle gösterdiğiniz kıymetli teveccüh, vazifemi kemali aşk ve sadakatle ifa etmem için bir zamandır.

Aziz KK.:im , mefkûrevî ziyaya kavuşmak için atacağımız adımlarda sür'at teminine kâfi maddî şeraitin noksanlığı belki matlup muvaffakiyeti hasıl edemeyecektir. Bu sebepten vazifenin ağırlığını hissediyorum. Fakat, hakkımda gösterilen itimat, yardım ve muavenet edeceğinizin delili olduğundan müsterihim. Bilhassa Çe.:ci bana tevdi buyuran kıymetli Üs.:ım Külahdaş Rıza B.:in yardımlarından emin olduğumdan seviniyorum. Rıza Üs.:ım beni, bu cemiyetin sinei faziletine dahil eden rehberimdir. Aynı zamanda Muh.: Ülker Mah.:inin tesisinde pek değerli mesâileri mesbuktur. Bu hayırkâr Mas.:ik mesailerinde devam edeceğinden şüphem olmadığından yardım ve müzaheretlerinden istifade edeceğimize inanmakta haklıyız.

KK.:im, şu vesile ile Mah.:imize ve dolayısı ile Mas.:luğa müteallik birkaç söz söylememe müsaadenizi ricâ ederim. KK.:imce malûmdur ki ; Mas.:luk pek eski bir tarihe maliktir. Mensupları bir zamanlar en ağır şerait altında en tehlikeli anlarda çalışmışlar, bu mukaddes mefkûre uğrunda büyük fedakârlıklarda bulunmuşlardır. Bu namûsait şerait altında geçen Mas.:luk hayatı, şimdiye kadar bekâreti kudsiyesini evsafı ulviyesini muhafaza etmiştir. Çünkü Mas.:luk, ilim ve felsefe ve uhuvvet gibi üç ziyadar esasa ve bu kuvvetli esaslardan müteşekkil müselese istinat etmektedir. Bu esaslara müstenit olan cemiyet daha doğrusu Mas.: mefkûresi insanlar yaşadıkça yaşayacaktır.

KK.:im, Mas.:luk mefkûresinin bir hayal değil, müspet bir hakikat olduğunu ve o hakikate varabilmenin mümkün olduğunu zaman bize göstermektedir. Bugün birçok milletin esas kanunlarında takip edilen gaye ve hedefler Mas.:ların taahüt ve yeminleri ile husulüne çalıştıkları umdeler, hedeflerdir. Demek ki milletler ilim ve felsefe ve bu esasa istinat eden inkılâpları ile bizim hedefimize doğru gitmektedirler. Gayemize varmak için takip edeceğimiz yol açıktır. Çalışma sahası

geniştir. Hiçbir mani yoktur. Şerait müsaittir; diyebilirim ki bilhassa biz Türk Mas.'larının gayesile kanunlarımızın hedefi birdir.

Hakiki Mas.' olmak ve bu seciyeyi muhafaza etmek için iki noktanın ihmal edilmemesi lâzımdır. Birisi Mas.' kavanin ve nizamının tamamen tatbiki, diğeri de içimize alınacak haricî hakkında ciddi bir tahkikat yapmak.

KK.'im, Her teşekkül ancak nizamnamesini tamamen tatbik etmekle mesaisinde muvaffak ve gayesine vasıl olabilir. Buna riayet, mensupları arasında tesanüt ve intizamı temin eder ve disiplini muhafaza eder. Bunda ihmalkâr bulunulursa disiplin kalmaz. O zaman nezahet ve safiyeti haleldar olur. Binaenaleyh bunda hassasiyet göstermek lâzımdır. Bilhassa bizim teşekkülümüz, maddî menfaat ve ihtiras emellerinden uzak bir gaye takip etmesi ve onun düsturlarına riayet etmek bir yemin ile de taahüt edilmesi itibarile nizamamızın tatbikinde hiçbir müşkülât yoktur. Müsamahakârlık Mas.'luk düsturlarından birisidir. Taassup ta onun zıddıdır. Fakat Mas.' düsturlarına riayetsizlik eden Mas.'lar ve yaptıkları yeminin azamet ve ehemmiyetini takdir etmiyenlere karşı müsamahakâr bulunmamak ta Mas.' düsturlarından olmalıdır.

KK.'im, bilirsiniz ki Müpt.' celsesi küşat olunduğu zaman Üs.'ı Muh.' tarafından birinci Na.'a hitap edilen ilk sual "Mas.' musunuz?" kelimesidir.

Birinci Na.' B.' de "KK.'im beni öyle tanır," cevabını verir. Bu ne demektir, KK.'im?.. Mas.' demek hiçbir şahsî emel ve menfaat gözetmeden mücerret insanlığın yükselmesi ve insanlara yardım etmek için her türlü fedakârlıkta bulunan insan demektir. İnsan için bu bir gururdur. Çünkü insanın en yüksek derecesi bu evsafa malik ve nail olmaktadır. Na.' B.' de evet ben Mas.'um demiyor. "KK.'im beni öyle tanır," cevabı ile tevazu gösteriyor.

Evet KK.'im, biz Mas.'uz demekle, kendi kendimize iftihar etmeyeceğiz. Ancak bizi Mas.' olarak tanıdıklarından dolayı, en iyi bir insan olarak tanıdıklarından dolayı iftihar edeceğiz. Öyle değil mi? Mabe.'imizde münakaşa ederiz. Birbirimizin fikirlerine itiraz ederiz. Fakat bunda hiçbir şahsî menfaat emeli gözetmeyiz. Yekdiğerimizin fikir ve kanaatlarına hürmet ederiz. Mabe.'imizin pak ve nezih havasını ihlâl etmeyiz; Menfaat ve hırs havasını sokmayız. Birbirimize güvenmeyiz. Bundan büyük fazilet olur mu? İşte ne olduğumuzu bilelim. Mas.'ların bir insanlık numunesi olduğunu fiil ve hareketlerimizle ispat edelim. Ve bununla iftihar duyalım. Müsaadenizle iki nokta hakkında daha fikirlerimi arzedeğim :

Bu hususu daha açık söylersem Maş.'luğa karşı hassas ve kıskanç olduğuma bağışlanmasını rica ederim.

KK.:im: Tecrübeler bize gösteriyor ki, bir haricîyi cemiyetimize alırken bazı lâzım gelen ihtimamâtı göstermıyoruz. Ve bunun acı neticelerini görüyoruz. İhtimamsızlık nereden geliyor, arz edeyim: Meselâ bir haricîyi cemiyetimize almak için bir B.: tavsiye ediyor. Takdim ediyor. Lehinde söylüyor. Fakat o haricînin hayatını yakından bilen başka bir K.: bulunmuyor (!) ve binnetice aleyhinde birşey söylenmiyor. Onu tanıyan B.:in sözüne itimat ediliyor. Ve kabul ediliyor. Fakat bilâhara bunda isabet edilmediği anlaşılıyor. Bu hatanın sebebi şudur: Farzedelim ki o haricîyi tezkiye eden B.: onunla arkadaşdır. Yahut madun mafevk gibi dereceli, ikisi de memurdur. Yahut müteakabil menfaat esaslarına müstenit aralarında bir samimiyyet vardır. Haricî bu arkadaşın Mas.: olduğunu bilir ve bir maksatla cemiyete girmek için Mas.:nun delâletini ister. O Mas.: B.: de haspelbeşer belki bazı iztirari sebepler tahtında zafiyet gösterir. Neticede cemiyetin sinesinde yaratmak istemediği bir adamı kabul hatasında bulunuruz. Bunun tamiri güç olur. Mas.:ların iyi insan olduklarını ilân ederken ve mefkûresinin kudsiyeti malûm bulunurken fena bir adamın arada bulunması Mas.:luğu bilen ve bu cemiyete girmek isteyen kıymetli haricîlerin fikir ve kanaatlerini değiştirir ve onları bu cemiyetten manen uzaklaştırır. İşte ufak bir dikkatsizlikten hasıl olacak vahim netice meydana gelir. Bunun için cemiyetimize dahil olmak isteyen bir haricînin hayatını yakinen bilmiyorsak evvelâ onu tanıyan K.:leri bulalım ciddi tahkikat yapalım. Ve kendisile de ne maksatla girmek istediğini anlamak üzere görüşelim. Tam bir kanaat hasıl olduktan sonra kabul cihetine gidelim bunda hiçbir nüfuz ve tesir kokusu yer bulmasın. Viedan hürriyetinin en mukaddes bir hak olduğunu bilelim.

KK.:im:

Sabır ve müsaadenizi sui istimal ederim korkusu ile sözlerime nihayet veriyorum. Fikirlerimde isabet yoksa, şahsî kanaatım mahsuludur. İrşadâtınızdan büyük zevk duyarım, saygı değer KK.:im.

Üs.: Muh.: M. Kâmil

SELÂMET MUH.: MAH.: İNİN 15 İNCİ YIL DÖNÜMÜ

Mühterem Üs.: ve Sevgili KK.:,

Bize huzurunuzla verdiğiniz şeref ve davetimize lütfen icabet etmek suretile gösterdiğiniz alâkadan dolayı sonsuz şükranlarımızı kabul buyurmanızı rica ederim.

Yalnız bu manzara bile celsemize fevkalâdelik izafesi için kifayet ederdi. Fakat biz bundan başka bir feyz daha almak istedik :

On beş senesini, bütün hatırat ve mesaisi ile hafızasıada yaşatan Muh.: Mah.:imizin geçirdiği devreyi huzurunuzda anmak ve yeni devrede bundan alacağımız hızla kuvvetimizi tezyit, azmimizi takviye etmek istiyoruz.

İlk on beş yılın Mas.:luk nizamları içinde ayrı ve müstesna bir kıymeti vardır. Artık Selâmet Mah.:i sinesinde bizzat kendi evlâtlarından fahrî âzalar taşımak hak ve selâhiyetini de kazanmıştır. Fert için o kadar çok delâlet ve kıymeti olan bu keyfiyetin cemiyet için de manası ondan daha az değildir. Arkamıza bakınca geçirdiğimiz günlerin güçlük ve fevkalâdeliğini bugün daha iyi takdir ediyoruz.

Az.: Üs.:lar, Selâmet Mah.:i Türk tarihinin en elemli, en acı günlerinde ve Türkiye Mas.:luğunun samimiyet ve dürüstlüğünün mihek taşına vurulduğu anda doğdu. O zaman Türk milleti gibi, Türk Mas.:luğu da izttrap içinde kendisine selâmet arıyordu, Millet kendi vatanında hakir, Mas.:luk ta buhranlarla kırılmış bir manzara arz ediyordu. Vaziyetin teessürü içinde bunalan birkaç KK.: bu Mah.:in temelini attılar. O günlerin çok manidar bir remzi olmak üzere kurdukları yeni mabede, gönüllerinde tüten bir emeli, Selâmet ismini koydular. O gündenberi burada Selâmet için çalışılıyor, Selâmet için uğraşılıyor.

Bu münasebetle Mah.:imizi tesis eden kıymetli BB.:i hürmetle tebcil ederim.

Onlar bu Mah.:i yalnız kurmadılar, yaşaması için elbirliğile maddi ve manevî azamî derecede çalıştılar.. Bu yüksek himmetin önünde eğilmek bir hakşinaslık borcudur.

Bu akşamki içtima bize işte bu vazifemizi, hem de bütün Türk Mas.:luğunun manevî huzurunda ifa imkânını da vermiş olduğu için ayrı bir fevkalâdeliği haizdir.

On beş sene, Mas.:luk câması içinde kurmak istediğimiz binanın sadık ve temiz birer amelesi olarak durmadan çalıştık. Bizi fedakârlık ve ferâgatla çalıştıran ve bugün de yardımları devam etmekte bulunan eski Üs.:ı muhteremlere hürmet ve muhabbetler.. Onlar BB.:den aldıkları kudret ve selâhiyetle bu Mah.:i ismine lâyik bir şekilde ve tam selâmet içinde yürüttüler. Üs.:ı muhteremlik vazifesinin şerefi kadar ve latta ondan da fazla mes'uliyet ve vecibeleri olduğunu bildiğimiz içindir ki kendilerini bu makamdan bir defa daha şükran ve takdir ile yadetmeyi vazife addediyorum.

Ve siz Selâmet Mah.:inin aziz evlâtları.. Tevazu ve çalışkanlığınızla Mah.:i yürüten ve yaşatan sizler olduğunuz için en büyük selâm

ve tekrime de sizler lâyiksınız.. Hepinizi bitmez hürmet ve muhabbetle selâmlarım..

Az.: Üs.:lar, şevki ve sayı teşvik için böyle celselerin muhik vesilelerle tekrarı hiç te faydasız değildir. Celsemizin bu fevkalâdeliği semeresidir ki bu gece aramızda mustafi KK.:imizi, özlediğimiz eski BB.:imizi de görüyoruz.. Bu bile mütalâamızı teyit için kâfi bir hüccettir.

Ne mutlu bize ki, on beş sene gibi kısa bir zaman içinde, Türk vatanı istiklâlini, Türk milleti şerefini ve Türk Mas.:luğuda haysiyet ve itibarını kazandı. Bugün müstakil bir vatanı, haklarına sahip bir millet arasında geziyor ve kendi öz yuvamızda toplanıyoruz. Biz selâmette, vatan selâmette, Mas.:luğumuz selâmettedir. Bize bugünü kazandıran dehalara tazim..

A.: KK.: Selâmet şimdiye kadar Mas.:luk kütlesinin canlı ve imanlı bir amelesi olarak kaldı ise şimdiden sonra bu yoldan ayrılmayacak, doğru bildiği yolda metin ve iradeli adımlarla ilerlemeye çalışacaktır. Bunu huzurunuzda bir defa daha tekrarlar ve hepinizi hürmetle selâmlarım..

Üs.: Muh.: Şükrü Hazım

*
* *

Muh.: Üs.:lar ve Aziz KK.: ,

Mas.:luk müessesesinin dünyanın Muh.: ve payıdar bir müessesesi olarak kalması her devirde, münevverlerin hürmet ve muhabbetini kazanması beşerin ruhi ihtiyaçlarını, cemiyetin tekâmülünü, insanlar arasında alemşümül, fikir yakınlığını temin için uğraşması, ve anane ve kanunlarını sadakatla ifa etmesi neticesidir.

Biz de Mas.:luğun bu mukaddes ananesine tâbi olarak Mah.:imizin 15 senelik mesaisini hülâsa etmeyi bir borç bildik.

Bugün 15 inci faaliyet yılını tamamlayarak 16 ıncı yaşına başhyan Mah.:imizin bu dönüm yılında geçen günlerin hülâsai mesaisini arz ederken duyduğumuz sevince yüksek Üs.:ların, hemşire Mah.: KK.:inin iştirakini görmekle bahtiyarız. Bugünü kıymetli huzurunuzla kutlulamağa muvaffak olduğumuzdan dolayı size en derin sevgi ve saygılarımızı sunar ve hürmetle selâmlarız.

Aziz ve Muh.: KK.: ,

Her birimizin büyük bir acı ile hatırladığı 1918 senesi yalnız yurdumuz için değil aynı safta harbeden harp dostlarımız için de yeis ve elem günleridir.

O günlerde bir taraf zaferin sarhoşluğu ile sermest, diğer taraf maglûbiyetin acısı ile dilhun oldu. Biz mütareke günlerinde bir milletin

yalnız mukaddaratı ile değil, mukaddesatı ile, manaviyatı ile, ananasi-
le, tabii yaşama hakkı ile oynanıldığını gördük.

Medeniyetin her şubesinde kuvvetli olan devletler ihtirasları yü-
zünden mahkûr oldu. Orduları dağıldı. Donanmaları taksim edildi.
Âlimlerinin dimağlarının mahsulu olan keşifleri bile elinden alındı. İm-
peratorluklar Cumhuriyetlere inkılâp etmek suretile parçalandı, tak-
sim edildi. Hakim mahkûm oldu. Bir gün evvelisi beşerin hürriyeti
için harbettiğini iddia ve ilân edenlerin yalnız hırslarına tâbi oldukları,
hak ve hakikatın zaferi iddiaalarının efkârı aldatmaktan ibaret oldu-
ğu anlaşıldı.

1918, Türk tarihinde Türkün gördüğü en kara günlerdir. O harbe
yalnız hakka hizmet için, mahkûmların hürriyete kavuşması için
istiklâllerini iade için girmişti. İnsani hislerine tâbi olmanın ona çok
behalya mal olduğunu gördü. Yer yer muntakai nüfuzlar, işgaller,
ihtilâller, yeis ve nevmidi hududunu genişletiyordu. Bugünlerde yalnız
hudutlar değişmiyor, insan düşüncesi de yeni telâkkilere makes olu-
yordu. "Hak kavinindir," dütruru bir defa daha ilâm zafer ediyordu.
Haksızlıklar, zulümler hep bununla iza ediliyordu. Bu tarih hakimi-
yetlerin tebeddül ettiği gibi, ahlâk kaidelerinin, cemiyet telâkkilerinin,
insan düşünüşünün, yaşayışının da değiştiği bir tarihtir. Behimî sevki
tabîilerin zaferi de o günlerde ilân edilmiştir.

İşte bugünlerde Ana Vatanın bu derin yarasını, dimağlarda hakim
olan ümitsizliği gören, bir Kafanın, milletin maruz kaldığı esarete
doğru sürüklenmesine razı olmıyarak, milleti kurtarmağa azmi, teşeb-
büste en geniş mikyası ile muvaffakiyeti, mücadelei milliye ile
müstevlilerin hudutlardan def'i, tarihin nadir yetiştirdiği bu Kafanın
mahsulüdür. Yani, Gazi olmasa idi, Türkiye, büyük devletletlerin bir
kolonisi olacaktı. Fakat onun kiyaseti sayesinde evvelâ harben Türk
milleti istiklâlini kazandı; daha sonra, yenilenme sahasında bütün
hayat membar kurumuş farzedilen bir memleketten en asrî, en müte-
kâmil bir devlet çıktı. Bugün yurdumuzun bilgi, fen, servet yolunda
her gün biraz daha inkişafını sevinçle görmekteyiz; bu refah, bu
değişiklik, bu hürriyet, doğrudan doğruya Büyük Gazinin eseridir.
Onu sevgi ve saygı ile selâmlarız.

Mütarekenin ilk günlerinde Mas.:luk sahasında da uygunsuzluklar
olmuştur. Türk Mas.:ları içtimalarından bir müddet mahrum kalmak
tehlikesini geçirdiler; fakat kıymetli Üs.:larımızın gayretile temin
edilen yeni binada, eskisinden daha büyük bir şevkle mesaiye devam
edildi. İşte bugünlerde 10 Kânunusani 1918 de Selâmet Mah.:i doğdu.

Üs.: Muh.: Necmeddin Tahsin B.:in riyaseti altında vazife
sırası ile Halit Habap, İhsan Abidin, müderris Mustafa Zühtü, Ali
Vefik, Nazmi Duhani, Bahriyeli İsmail Hakkı, Ganem Ferit, Halil,

Ali Haydar Emir K. ler memleketin ve Mas. luğun her zamandar ziyade çalışmağa, sevgiyi kuvvetlendirmeye, mensuplarına nur, yurtlarına selâmet teminine ihtiyacı olduğu için Selâmeti kurdular. Onun sinesinde doğan, nurlanan, yeni bir âlem tanıyan, beşerin, memleketin ve o memleket sakinlerinin selâmet ve saadetlerinin, neye mütevakıf olduğunu öğrenen, ondan aldığı feyz ile yakinine, yaşadığı toprağa biraz daha faydalı olduğunu zanneden Selâmet evlâtları, kendilerine bu şerefi temin eden yüksek ve faziletli müessis Üs. larına şükranlarını sunarken hayatlarının en derin zevkini duyduğunu, en heyecanlı dakikalarını yaşadıklarını bu aziz Üs. larına arzermeyi mukaddes bir borç bilirler.

15 senelik mesai zarfında, Selâmet 9 Üs. ı Muh. tarafından idare edilmiştir. Her biri mesai senesinde bir eser yaratarak yerini bir diğer Üs. da vermiştir. Her Üs. ı Muh., Mah. imizde yarattığı eserini her gün yaşar, inkişaf eder bir halde görmektedir. Her şeyden evvel şunu kemali iftihar ile ilân ederiz ki, 15 senelik mesaide Mah. imiz yalnız kendi KK. inin değil, bütün K. Mah. lerin büyük yardımlarını görmüştür. Selâmet Mah. i geniş Türk Mas. luğu camiasında bir mevki yaptı ise bunu yalnız Mah. KK. inin değil, gerek Türk Bü. Meş. na ve gerek diğer Meş. lara tâbi KK. inin yardım ve alâkalarına borçludur. Bu itibarla bütün KK. e teşekkürlerimizi arzederiz.

Az. KK., faaliyetin hülâsasına başlamadan evvel, Selâmet Mah. in de çalışan, isim ve hatıraları her gün bizimle beraber yaşayan gerek Mas. luk, gerek Mah. imiz için değerli varlıklar olan ve bugün Meş. ı ebediye göçmüş bulunan, eksiklikleri her dakika hissedilen sıra ile Simon Küçülyan, Emin Sami, eski valilerden Mehmet Celâl, Halit Habap Naim Balcı, Ziya Molla, Dr. Alber Mitrani, Moiz Fresko, Dr. Şefik Hidayet, Toros İsrailiyan, Ayet Emin, Ali Vefik, İskon Ağasyan BB. in hatırlarının tazisi, ruhlarının takdisi için, bir dakika yalnız onların hatıraları ile başbaşa kalmağı teklif ederim.

KK., Mah. imiz mesaisinde daima iki hizmeti istihdaf etmiştir. Dahili tesanüde hizmet etmek, hariçte muhtaçlara yardım etmek. Harici yardımlar evvelâ Hilâliahmere, Himayei Etfale yapılmıştır. Daha sonraları Himayei Etfalin baktığı çocukların biraz da aile yoksulu olduklarını düşünerek velev ki senede birgün olsun onlara aile kıymetini hatırlatmak için Selâmet KK. i aileleri ile birlikte bir günlerini onlarla beraber geçirmiştir. Bu birkaç sene devam ettirilmiştir. Yine maddî yardım olarak Vefa Mah. i KK. inden Abdi Kâmil B. in oğlu Fasih, Halkalı Ziraat Mektebinde tahsil ettirilmiş, bu gence mektepten

çıktıktan sonra, Vefa âzasından Şükrü paşa B. tarafından, Avrupada ikmalî tahsil ettirilmiştir. Memlekete hayırlı bir evlât kazandırmak zevkini tadan Selâmet KK. i bu yardımlarını daha geniş bir sahada yapabilmek için, kuvvetini Mas. luktan almak, haricin yardımı ile tazavvettirmek suretile *İkmalî Tahsil Cemiyeti* adı ile bir cemiyet tesis etmiş, faaliyet sahasına atılmış; fakat aynı gayeyi takip eden ve hükümet ve fırka erkânının teşebbüsü ile teessüs eden Maarif Cemiyetinin arzusu veçhile bu cemiyet ile birleşmiştir. Fakat aynı teşebbüs Selâmet âzasının arzuları veçhile Mas. luk dahilinde faaliyete devam ettirilmiştir. Geçen sene üç evlâdı manevîden biri, bu sene yüksek ve gece yatısı bir mektebe girerek bizim muavenetimizden kurtulmuştur. Hâlâ iki genç Mah. imiz namına tahsil etmektedir. Bu seneden itibaren fakir ve gıdasız çocuklara mahsus olmak üzere bütçeye konulan 350 lira Mah. ce iki misline iblâğ edilmek suretile Hilâli-ahmerin yardımından mahrum çocuklara sıcak yemek temin etmek için vazifedarlara selâhiyet verilmiştir.

İlk defa Selâmet Mah. i teşebbüsü ile Vedat ve Muhibbanı Hürriyet tarafından yapılan ve sonraları diğer Mah. ler tarafından görülen iyi neticeleri itibarı ile tatbik edilen müşterek celselerin devamını görmekle de sevinç duymaktayız. Herbirimizin ümit edilme-ye zamanlarda maruz kalacağımız maddî ihtiyaçları temin etmek için bir muavenet sandığı tesis edilmiş; bu sandık dört beş senedenberi pek hayırlı yardımlarda bulunmuştur.

Küçük bir sermaye ile işe başlanmış, bugün isteyen B. in maddî ihtiyacını hemen tatmin edebilecek bir hale gelmiştir. Yardım sahasında bir muaveneti sıhhiye komitemiz mevcuttur. Gerek kendi ve gerek hariçten herhangi birinin sıhhi ihtiyacı, ilâç temin etmek, hekime baktırmak, veya hastaneye yatırmak hususunda hizmetlerini şükranla yadederiz. Fikir amelesi Selâmet evlâtları, Mah. de verilen konferansları tabettirerek bunların lâyemutiyetini temin etmiş, bilâhara bu usul Büyük Şarkla temin edilmek üzere neşriyatın doğrudan doğruya Mas. i mesaiye hasrı suretinde kabul eldimiştir.

Bugüne kadar 191 âzayı gerek te. rıs ve gerek teb. i sureti ile sinesine kabul eden Selâmetin halen mevcut âzası 110 dur. Selâmet şimdiye kadar hiçbir âzasına gayri muntazamlık vermemek bahtiyarlığı ile mübahidir. Bizi her vakit olduğu gibi, bugün de huzurunuzla şereflendirdiğinizden dolayı aziz ve yüksek Üs. lar, gerek Us. i Muh. den ve gerek Mah. . KK. imden aldığım vekâlet ile cümlelerinizi sevgi ile selâmlar, Mah. imiz ve bütün hemşire Mah. lerimiz için U. . Mi. dan yardımlar dilerim.

Hat. . Hüseyin Kenan

LOZAN MAS. LL. I TARAFINDAN NEŞROLUNAN BEYANNAME : [*]

“İsviçre (Alpina) Mah. i Kebiri namı altında birleşmiş bulunan İsviçre localarından Lozanlı Fran-Mas. lar bazı bedhahların Fran-Mas. luğa fırlattıkları iftiralara karşı aşağıki beyanatı neşrederler :

Teşekkürümüzün gayesi insanın yükselmesidir. Bu müessese medenî, ahlâkî ve fikrî terbiyenin, bir kelime ile beşerî kültürün mektebidir. Politika ile aslâ meşgul olmaz. Ne gayesi, ne de hikmeti vücudu politikacılık değildir. Çünkü böyle bir hareket tamamı ile hür insanlardan tereküp eden cemiyetin ilân ettiği prensiplere muğayirdir. Terbiye noktasından umumî bir şekilde her mes’leyi mütalâa ederse de, bu mütalâalar hiçbir vakit âzasının hürriyeti tefekkürünü haleldar edebilecek neticeye veya herhangi bir taraftarlığa vardırılmaz. Memleketin siyaseti üzerinde tesir icrasını ne düşünmüştür, ne de düşünebilir.

O, demokrasi idealine merbut bir vatanperverdir. Fran-Mas. luğa giren her şahsın icrasına mecbur bulunduğu taahhüt ve masonik yeminin metni şudur:

“Vait ve taahhüt ederim ki, hergün artan bir sadakatle aileye, vatana ve insanlığa karşı vazifelerimi ifa edeceğim, ahlâfa ve yakın-lara muhabbet duygusuna muhalif bulunmayan her samimî kanaate hürmet edeceğim;

Hakikati ve ahlâkî tekemmülü aramak hususunda yılmaksızın sebat edeceğim.

Vait ve taahhüt ederim ki, Mas. ları birleştiren nizamları muhafaza, locamın saadetine gayret, KK. ime muhabbet, onlara - şerefime ve vazifelerime muhalif olmamak şartı ile - sözlerimle ve işlerimle yardım edeceğim.

Vait ve taahhüt ederim ki, Fran - Mas. luğun tanışma işaretlerini ve âdetlerini bir sır gibi saklayacağım.

Elhasıl vait ve taahhüt ederim ki, Fran - Mas. luğa verdiğim sözü en mukaddes bir yemin gibi telâkki edeceğim. „

Fran - Mas. luktan başka salıklarından böyle bir yemin ile vatana karşı vazife sadakatini talep eden bir medenî cemiyet yoktur denilebilir.

İsviçre Fran - Mas. luğu, bütün derecelerinde, bütün diğer ecnebî memleketler Mas. luklarında olduğu gibi, tamamiyle müstakildir. Karşılıklı münasebetler, saf, sade ve dostane bir nezaket ve cemileden ibarettir.

[*] Gazette de Lauzanne’ın 2-3-934 tarihli sayısından nakledildi.

Fran - Mas.:luk hiçbir yerden şu veya bu şekilde bir ilham almadığı gibi, hiçbir yere şu veya bu şekilde bir direktif te vermez.

Fran - Mas.:luk, âzasının dinî hürriyeti kâmilelerine hürmetkârdır. Dine karşı hiçbir mücadelesi yoktur.

Fran - Mas.:luk gizli bir cemiyet değildir. Ancak Fran - Mas.: olmiyanlara Mah.:lerini kapamak, kendi saliklerinden başkaları tarafından anlaşılmayacak olan toplanış ve çalışma usullerini saklamak hakkına maliktir.

Şu yukarıki prensiplere uymayan beyanat, keşfiyat, izahat. ve saire hakikatın da hilâfındadır.

İsviçre Fran - Mas.:luğu, muarızları hakkında Pascal'ın şu sözünü tekrar eder: "İnsan doğru zannı ile yanlış söyleyebilir, fakat yalancı bile bile yalan söyler.,"

Filhakika çok menfur ve rezilâne bir şekilde İsviçre Fran - Mas.:. luğunu ittiham edenler, kendileri de bilirler ki, İsviçre vatandaşı olmağa lâyük bulunmayan kimselerdir.

Zira bilirler ki, İsviçre Alpina Büyük Locasının idare komitası tarafından, beyanatlarını kanunî bir şekilde münakaşa etmek, ittihamlarını ispat eylemek için davet olunan ele başıları ya davete icabet etmişler veya gizlenmişler, haysiyetsizliklerini açığa vurmuşlardır.

Vatandaşlığa liyakatları ile iftihar eden İsviçre Mas.:ları Helvetia idaresinin temelini teşkil eden demokrasi hürriyeti idaresine meftun hakiki İsviçreliler oldukları halde, muarızlar arasında öyleleri vardır ki, millî haysiyetini çiğneyerek ecnebî şefler önünde eğilmişlerdir ve işte bunlardır ki enternasyonalistlerin Fran - Mas.:luğunu müdafaa cephesini kuruyorlar.

Fran-Mas.:lukta bir (Bouc émissaire) yani bütün günahların yükletilebileceği bir şahsiyet ayırıyorlar, böylelikle halkın dikkatini kendileri üzerine çevirmek, kendilerinden bahsetirmek, ihtiraslarını tatmin etmek istiyorlar.

Herkes pek yakında anlıyacaktır ki bu adamlar en tehlikeli hiyanet tohumları ekiyorlar. İsviçre vatanını iztiraba sürükleyecek felâketin mayasını hazırlıyorlar: istedikleri vatandaşların iftirakıdır.

En mükemmel bir vatandaş olan İsviçre Fran - Mas.:ları vatana lâyezmel merbutiyetlerini bir kere daha ilân ve muarızlarının istediklerinin aslâ olamayacağını beyan ederler.

Tamamı ile ve sadakatle hür ve İsvicreli, demokrasi idealine kani olan İsviçre Fran - Mas.:ları ne denilse ve ne yapılsa da daima böyle kalacaklardır. ,,

M. C.

TAHİR İÇİN[*]

Saygı değer Hemşirelerim, sevgili KK.'im,

Bu gün maddî varlığı itibarı ile aramızdan ayrılmış olan çok sevgili ve çok temiz K.'imiz Tahirin, bizim de onun arkasından ergeç üful edeceğimiz ve ona kavuşacağımız zamana kadar, kalbimizde yaşayacak olan güzel hatırasını gözümüzün önüne getirerek manevî görüş sahamızda onu tekrar canlandırmak üzere burada toplandık. Bu matem gününde ihtisaslarımı tespit ve ifade etmek emrini Üs.'ı Muhteremden telâkki ettiğim için bir kaç söz söylemeğe çalışacağım :

Bundan epeyce zaman evvel Tahirin hastalandığını duymuştum. Grip dediler.. Ziyaretine gitmek üzere olduğum bir gün kendisine dışarıda tesadüf ettim. Gül yanakları biraz solmuş, üzerinden tebensümü zail olmayan güzel dudakları biraz uçuklamıştı. Fakat nihayet bu hastalık hepimizin senede bir kaç defa geçirdiğimiz âdi bir grip idi. Endişeye mahal yoktu.. Üç dört gün istirahatle tamamen zâil olabirdi.. Heyhat böyle olmadı.. Bir hafta sonra kendisinin tekrar yatağa düştüğünü haber aldığım vakit, ben de bir grip geçirmekte olduğum için hemen ziyaretine gidemedim. Bir cuma günü bir münasebetle bizde toplanmış olan arkadaşlar arasında Tahiri en çok sevenlerimizden biri olan Şükrüyü fazla nevmit gördüm. İçim sızladı.. O gün öğleden sonra ziyaretine koşmak için içimden gelen arzünün kuvveye getirilmesine yine Şükrü mani oldu.. "Tehlikeyi atlâtıncaya kadar sizi görmesin.. Heyecana kapılıyor," dedi.. Belki de rahatsız olduğum için benim de dışarıya çıkmama mani olmak isteyen Şükrü bu suretle idarei kelâm etmişti.. Ne olursa olsun ertesi sabah gidecektim.. Fakat heyhat!.. Daha gözümü açarken kara haberle karşılaştım.. Demek ki Tahir öldü.. Tahir, o kimseye fenalığı dokunmayan, kimsenin kalbini incitmeyen, gülen gözleri, parlayan dişleri, güzel sesi ile iyilik ve güzellik ve temizlik için bir nümune halinde yaratılmış olan emsalsiz Tahir, genç yaşında söndü.. gitti.. Muhakemem perişan, vücudum lerzan, mebhut bir halde tabutunun önünde sıralandığımız vakit içimin zehiri gözlerimden döküldü.. Bu yaşlar ne ifade ediyordu?.. Bu haksızlığa isyan mı ediyordum? Kime isyan? Neden isyan?.. Neden hâlâ gözlerimiz nemli, kalplerimiz kederli? İnsan evlâdı çırpıplak dünyaya geliyor.. çalışıyor.. çabalıyor.. Haz duyuyor, elem çekiyor; gülüyor ağlıyor, ümit ve ihtiraslar peşinde koşuyor.. Yeni yeni sahalar, yeni yeni harikalar yaratıyor.. Sonra.. ölüyor. Sonra.. hic oluyor öyle mi?.. Hayır..

[*] Kıymetli Üs.' Muh.'lerinden Tahir Selâheddin K.'in ölümü münasbeti ile Vefa.' Mah.'inin Tönü - Blans halinde tertip ettiği matem celsesinde söylenmiştir.

En maddî düşünen insanların bile Yer Yüzünde olan biten şeylerin daima bir terakki, bir tekâmül yolunda ilerlediğine, daima dünden bugüne daha mükemmel bir hale geldiğine kendiliğinden bir kanaatı vardır. Ferdin hayatının ölüm ile nihayet bulduğu fikri ile bu tekâmül fikri, telif kabul etmez. İçinde yaşadığımız ve şuurî bir nizama tabi olduğunu sezdiğimiz bu dünyanın elbette bir manası, bu hayatın elbette bir maksadı vardır. O kadar büyük kıymetlere şekil ve can veren bu dünyanın nihayet bu kıymetleri budalaca bir tesadüf ve hainane bir ecel ile birden büsbütün yok etmek için yaratmış olduğunu kabul etmek, manasız bir şey olmaz mı?. Ölümden sonra hayat var mı?. İlim bana “bilmem,, diyor.. Fakat yine aynı ilim bunun aksine vaki bir suale de yine “bilmem,, diye ceyap veriyor. Aklın, mantığın sustuğu bu noktada hissin, kalbin, hayatın devamına kanî bir istikamete müteveccih olmasını hoş görmek ve zarurî kabul etmek lâzım.. Herkesin fitratında meknuz olan değişmez bir halet vardır: Zaman ve mekân içinde elde ettiğimiz şeylerle biz kanaat etmeyiz.. Mes’ut isek, saadetin daha fazlasına, zengin isek paranın daha çoğuna, âlim isek, ilmin biraz daha ötesine varmak; onlara sahip olmak isteriz. Ve bunun için lâyenkati çalışır çabalarız. İşte yaradılışımızda mevcut olan bu (elde edilenle kanaat etmemek) temayülü ölümden sonra da başka bir hayata, bir sermediyete inanmağa bizi sevkeder. Lâyemut Alman şairi Goethe bu sadet etrafında diyor ki: “Hayatımızın bekası, devamı kanaatını bende doğuran faaliyet fikridir. Çünkü son dakikama kadar ben hiç durmadan müessir oluyorsam, tabiat bana ruhumun artık tahammül etmediği bu yaşayıştan başka bir hayat şekli, başka bir faaliyet sahası göstermeğe mecburdur.,”

Ruhun lâyemutiyetini, ölenin aziz hatırasının kendisini sevenlerin kalbinde temadisi ve müessiriyetinin devamı şeklinde tefsir edecek olursak, bu tefsir etrafında en maddî düşünenlerin bile toplandığını görürüz. Malûm ve sabit olan fennî hakikatlardandır ki herhangi bir suretle havayı nesimî içinde çıkarılan bir hafif ses, dalgalana dalgalana yüzlerce kilometre sahada müessiriyetini idame ettiriyor. İnsanın dımağından, yaşayış tarzından fıskıran müessiriyetin kendi etrafında olan hemcinslerinin maneviyetleri üzerinde yarattığı tesirlerin, insanın maddeten üfulünden sonra da, herhangi bir surette berdeyam olacağını inkâra gönüller mütemayil değildir. İnanmak istiyoruz ki ölümden sonra da başka bir şekilde hayat devam ediyor.. Şu halde sevgili K.:imiz Tahir bizde, bizim içimizde yaşamakta devam ediyor demektir.. Döktüğümüz göz yaşları ile gönüllerimizin kirlerini yıkayarak, ruhumuzu Güzelliğe, İyiliğe ve Doğruluğa daha fazla yaklaştırarak, Tahir kadar temiz olmağa çalışmak, onun müessiriyetinin bize gösterdiği bir yoldur.. Bu yoldan ayrılmadıkça onun ruhu daima bizimle beraber olacaktır.. O ruhu bütün KK.:im namına tebci ve taziz ederim.

Mehmet Ali Haşmet

(VEFA) NIN TAHİRE HİTABESİ

Çoktandır gönüller hep özler seni;
Tahirim, kardeşim şimdi neredesin?
Görmüyor arayan bu gözler seni.

*Dinledim, gelmiyor o hazin sesin;
Tahirim kardeşim, söyle neredesin?.*

Gözyaşlarımızı elindi silen;
Kalplerden bir parça, kopan, kesilen;
Neş'eden, ümitten pekçok eksilen.

*Dinledim, gelmiyor o tatlı sesin;
Tahirim, kardeşim şimdi neredesin?..*

Sevgili Tahirim bir cevap yok mu ?
Kalplerde sızlayan zehirli ok mu ?
Ey Tanrı, bir gence yaşamak çok mu?

*Dinledim, gelmiyor o yanık sesin;
Tahirim kardeşim bilmem neredesin?*

Açılmış bir gonçe gibi dudaklı,
Güllerden renk almış pembe yanaklı
Bir gelin gördüm, ki siyah duvaklı,

*Bekliyor, dinliyor, gelmiyor sesin;
Tahirim kardeşim söyle neredesin?..*

Kardeşler ölmez bir sevgi taşıyor,
Hâlâ gönlümüzde ruhun yaşıyor
Buluşmak günleri pek yaklaşıyor

*İnletti (Vefa) yı derinden sesin;
Tahirim, kardeşim, kalbimizdesin,...*

Üs.: Muh.: Ali Şevket (Vf.:)

MAS. LAR VE MAS. LUKLAR [1]

Mensubu bulunduğumuz eski tutum İskoç R.'de her senenin kış dönümünü hususî bir rasime ile kutlulamak usuldendir. Bizde, nedense tatbik ve icra edilmeyen bu çok lüzumlu celseler başka memleketlerde hiç aksadılmaz, o celseler büyük Mas.'i tezahürlere vesile verir.

Bu sene Fransa yüksek şurası ile Fransa Grande Loge'unun 17 ilk kânun 1933 pazar günü müştereken yaptıkları (İskoçya R.'i bayramı)nın tafsilâtı birkaç gün evvel elime geçti, dikkatle, büyük istifadelerle okudum. Bu tafsilâtın bizim için ehemmiyetli bir etüt mevzuu olabileceğini düşündüm. Yaptığım tetkikleri ötedenberi bildiklerimle karşılaştırdımca, fırsat düştükçe müdafaa edegeldiğim tezlerde isabet bulunduğuna bir daha kanaat getirdim.

Türk Mas.'luğunun bir salâh ve tekemmül dönümünde bulunduğu şu günlerde bu kanaatlarımı huzurunuzda tekrarlamak, yanıldığım cihetler varsa irşatlarınızdan, derin bilgilerinizden istifade edebilmek için, pek muhterem Ali Galip Üs.'ümüzün bir hasbihal yapmakhgım hususundaki emrine derhal icabet ettim ve çünkü ben aciz K.'inize karşı Muh.' Necat Mah.'i evlâtlarının daima gösterdikleri âlicenap duyguların bu sefer de yardımcım olacağına iman etmiş bulunuyorum.

Aziz KK.'im,

Bahsettiğim celseye remzî ve felsefî Mah.'ler murahhas gönderiyorlar. H.'Bü.'A.' René Raymond B.' ile Bü.' Üs.' -Yine 33 lüklerden Louis Doignon B.' bizzat hazır bulunuyorlar, her ikisi de birer mühim nutuk söylüyorlar, onlardan sonra büyük Hat.'de bir hitabe irat ediyor, Bü.' Üs.' Muavini bir konferans veriyor ve nihayet bir konserle celseye nihayet veriliyor.

Pek şerefli [2] ve pek muktedir H.' Bü.' A.' nutkuna şöyle başlıyor:

“Dünya üzerindeki bütün obediyanlar tarafından her yıl kutlulan “meslek bayramı -Fête de l'ordre,, bu vesile ile bir araya gelen Mas.'lar arasındaki birliğin tazelenmesine yarar. Bu bayram şunu ifade eder ki, geçmişte olduğu gibi, halde de, gelecekte de mesleğimiz bütün icabat ve temayüllerinde birdir ve yekvücuttur,,

“Bu toplantı hazırdaki vaziyetimizi tetkik etmek ve takip edeceğimiz yeni hareket hatları kararlaştırmak için de en müsait bulunan bir içtimadır,,

“İçinde yaşadığımız zaman çok karışık ve çok mütelevvindir. Daha da böyle bir hayli devam edeceği benziyor. İçtimaî, iktisadî, felsefî birçok sür'atli tekâmüllerin neticesi bulunan bu halin, eğer

[1] Muh.' Necat Mah.'inde söylenmiş bir hasbihal.

[2] “Pek şerefli lakabını Très illustre yerine kullandım, çünkü pek münevver,, tabiri yanlıştır.

“intizamsızlıkları geçici tedbirlerle atlatılmağa çalışılırsa, bir ihtilâle, bir hercü merce müncer olmasından korkulur.”

“O halde bu şartlar altında Mas.‘. nasıl hareket etmelidir? Mas.‘. luk nasıl bir vaziyet almalıdır?..”

“İşte bizim meşgul olacağımız mes‘ele budur. Lâkin her şeyden evvel şu noktaya dikkatinizi celbederim ki gerek telâkkide, gerek filiyatta Mas.‘.luk ile Mas.‘. birbirine karıştırılıyor; bu bir hatadır.”

Bu hatayı tespit ile sözüne başlayan Raymon B.‘., Mas.‘. ile Mas.‘.luğu ayrı ayrı tarif ediyor, aralarındaki farkı gösteriyor ve nihayet herbirinin nasıl çalışması lâzım geldiğine dair çok kıymetli dersler veriyor. Mas.‘.luğun muayyen ve müstemir bir teşekkül olduğunu, Mas.‘.ların ise fani ve mütelevvin bulduklarını, binaenaleyh şahsî incizap ve temayüllerle Mas.‘.luğu yolundan çevirmeğe değil, bilâkis şahsî incizap ve temayülleri Mas.‘.luk mefkûresine tevfik etmeğe çalışmak icap ettiğini izah ediyor. Mas.‘.luk, diyor, ezeli düşmanlarla uğraşır, hodbinlik, zulum, cehalet gibi insanların selâmet ve kemaline mani fenalıklara karşı mücadele için zekânın, zaiflere muhabbetin ikişafını iş edinir, fenalığı (demaske), iyiliği teşçi eder. Bu ideallerin tahakkukunu idrak hiçbir fani Mas.‘.a elbette nasip olamaz, lâkin o müşterek umumî ideali yaratacak malzeme Mas.‘.ların, bu güzellik ve iyilik ordusunun bizzat kendi şahıslarında uyandıracakları kemal aşkı, fazilet nurudur, hükmünü veriyor. Nutuk şöyle bitiyor:

“Mas.‘.luklar, kendisini teşkil eden Mas.‘.ların neticesidir.”

“Herbirimizin mes‘uliyetinde prensip, şahsî tekemmüllerimize ve bizim mesai muhassalamız bulunan Mas.‘.luğun dereci tekemmülüne iptina eder. Bu itibarla tenkitlerimizi bilhassa ve her şeyden evvel kendi nefislerimize tevcih etmeliyiz. Başkalarına daha sonra ve hele Mas.‘.luğun mahiyetine aslâ...”

Pek şerefli ve pek muktedir B.‘. Üs.‘.ın nutku da hemen hemen aynı zemin üzerinde cereyan ediyor.

Mas.‘.luk ne yapıyor? Ne yapmalıdır? سوالini vazettikten sonra buna cevap arıyor ve bu arayışlarında şöyle bir mütalea yürütüyor :

“Mas.‘.luk bazı kendi KK.‘.imiz tarafından çirkinleştirilmiş, mas-karaya çevrilmiş [1] ve hıyanet görmüştür. Bunlar zannediyorlar ki kendileri Mas.‘.luk namına söz söylemek salâhiyetini haizdirler. Artık bu yukarıdan atış durmalıdır.”

“Hiçbir B.‘.e Mah.‘.de istediği gibi, hoşuna giden şeyi söylemesine muhalefet kimsenin hakkı değildir. Lâkin hiçbir B.‘.in de - ne kadar yüksekte olursa olsun - şahsî kanaat ve mütalealarını

[1] Aslındaki (Ridiculisée, défigurée) nin tercümesi

sanki “Mas.·luğun ifadeleri imiş gibi kabul ve zannettirmeğe hakkı yoktur. ”

“Doğru, muvaffakiyetli, prensiplerimize sadık bir şekilde çalışabil-
mek için ancak heyeti umumiyenin, Mah.·lerle BB.·in, arzusu ve
düşüncesi dahilinde çalışmalıyız.”

En esaslı noktalarını şöyle kısaca naklettiğim o iki yüksek Mas.·un
o iki mühim nutkunda gizlenen bazı endişelerin, bazı korkuların
acılarını hissetmemek mümkün değildir : İnsan bunu okuyunca ne
oluyor, ne var, demekten kendini alamıyor.

Hakikaten, KK.·im, dünya Mas.·luklarında bir şeyler oluyor:
Mah.·lerin sütunları sarsılıyor, kapıları zorlanıyor. Mas.·luk nur ve
ziyası - tabii söndürülemez - lâkin küsufa uğratılmak isteniyor ve bu
cereyanlar - ne kadar acıklıdır - kendi KK.·imiz tarafından kuvvet
alıyor.

Mas.·luk hemen her devirde, her yerde böyle sarsıntılar geçirme-
miş değildi. Fakat o vakitler taarruzlar, hücumlar daha ziyade
hariçten vuku buluyordu, Mas.·lar bu keşmekeşlerden daima, daha
ziyade, daha müttehit bir zaferle çıkıyorlardı. Şimdi ise en büyük
darbe içimizden geliyor ve Mas.·lar bu felâketten kurtulmanın çare-
sini bu sefer birleşmekte değil, ayrılmakta bulabileceklerini zannettik-
leri için müessesemizin müdafaa kuvveti, hayatiyet kabiliyeti büsbütün
azalmağa yüz tutuyor.

İşte naklettiğim nutuklarda için için kıvrılıp bükülen korkular bu
hadiselerin bir ifadesidir. Müsaade ederseniz, o hadiselerin başlıcalarını
çok seri bir bakışla gözden geçirerek bizleri, Türk Mas.·luğunu
ve Türk Mas.·larını alâkadar eden kısımları üzerinde biraz duralım.

Bugünkü dünyada çalışan Mas.·lar, mensup buldukları R.·ler
her ne olursa olsun, iki büyük grupta toplanır: Anglo - Sakson Mas.·lu-
ğu, Lâtin Mas.·ğu. Bu iki gruptan hergangi birine mensup bulunan
Mas.·luk aynı zamanda, sinesinde yaşadığı memleketin ictimâî şart-
larına göre de hnsusî vasıflar arzeder. Onun için prensiplerinde, esas
ahkâmında müşterek farz ve kıyas edilen Mas.·lukları, R.·lerine veya
dahil buldukları gruplara göre değil, memleketlere ve milletlere
göre tetkik edersek mahiyetlerini ve tazahürlerini, yani bütün hadi-
seleri daha yakından görmüş oluruz. Türkiyeden en sonra bohsedece-
ğim için, başka milletlerin Mas.·luklarından başlıyorum.

1 — Çok müsait bir muhit içerisinde, çok muvaffakiyetle çalışan
ve can sıkıcı hiçbir hadiseye maruz bulunmayan Mas.·lukların başında
(Çekoslovakya) Mas.·luğu gelir. Orada biri millî unvanını taşıyan, diğeri
Lesingin namına izafe olunan iki Büyük Mah.· vardır; aralarında
samimî bir K.·lik vifakı bulunan bu iki obediyanları biri Çek dili ile,
diğeri almanca çalışır. Çekoslovakya Millî Mah.·i Kebirinin 11 Mah.·
i ve 800 azası, öteki Mah.·i Kebirin 23 Mah.·i ve 1500 azası vardır.

Hayırlı mesai elde eden, âzasının az olmasına rağmen, milli olanıdır. Çünkü : dili millîdir, birçok muharrirler ve müellifler bu obediyanı dahildirler; Sokol adı verilen ve halkın sıhhatını istihdaf eden bedeni kültür teşekküllerinin ruhu mesabesindedirler. Yüksek mekteplerde hocalık ederler, dinî münakaşa ve münazaalara girişmezler, bu itibarla halkın içindedirler ve halk tarafından sevilmişlerdir.

Onlarca Mas.'luk her manası ile liberal bir müessesedir, insaniyet mefkûresi dünyada değil, vatanda yetişir; vatan cemiyeti beşeriyenin tekemmül ve inkişafı için bir stadır. Hasılı Mas.'luk iyi karakterler yaratan bir mekteptir; hususî kanaatların, hususî inanış ve yürüyüşlerin camiamızda yeri yoktur; yaratmak istediğimiz karakterler ummun iyiliğine, güzelliğine matuftur. Bu itibarla Hükümetleri de Çekoslovak KK.'imizin zahiridir. Reisi Cümhur Mazaryek bir kaç kere Mas.' heyetlerini resmen huzuruna kabul etmiştir.

2 — Viyana Mah.'i Kebirine 1800 azası bulunan 24 loca merbuttur. Yaşadığı muhit muvafık şartlar göstermiyor. Bilhassa Dollfus bu teşekkülün kaldırılmasına taraftar bulunduğu gibi Avusturya baştan başa (Nazi) lerin tesiri altındadır. Viyana locasının en büyük emeli (dinî akideleri birleştirmek) suretinde tefsir olunabilir. Galiba yine bunun için olsa gerek ki İngiltere Mah.'i Kebiri kendisini resmen tanımıştır. Mamafi Viyana Mah.'i Kebiri uyumuş telâkki edilebilir.

3 — Remzî Macar Mah.'i Kebirinin 86 locası ve 6000 azası varken 1920 de fesih ve ilga olunmuştur.

4 — İtalyan Mas.'luğu malûm olduğu üzere tamamen uyudulmuştur.

5 — Bulgar Mas.'luğu, Bulgarların ekseriyeti tarafından çok gayri müsait telâkki olunuyor, gazetelerde sık sık aleyhte yazılar görülüyor. Bulgar Grande Loge'unun 11 locası ve 550 azası vardır.

6 — Yugoslavya Mah.'i Kebirinin 25 loçası ve 850 azası vardır. Oraların halkı bu müesseseye hüsnü nazarla bakmazlar. Katolikler büsbütün aleyhindedir. Yalnız ortodokslar biraz müsaittirler. Gazeteler daima aleyhte yazı yazarlar. Kendilerinin ifadesine göre o memlekette Mas.'luk uyumağa meyyaldır.

7 — Romanya Mas.'luğu iki gruba ayrılmıştır : Mah.'i Kebir, Meşr.'i Âzam. Mah.'i Kebir, İngiltere Mah.'i Kebiri Üstadı Azamı bulunan (Dük dö Konot) un akrabasından olan prens Bibesko tarafından idare edilir. Her iki obedyans arasında henüz bir anlaşma yoktur. Romanya Mas.'luğu uyanmış ise de hareketsizdir.

8 — Almanya Mas.'luğunu hep billriz. Sade Alman Mas.'luğunun geçirdiği safahatı tetkik etmek bile bütün dünya Mas.'luklarının geçirdikleri tehlikeleri mütaleaya kâfi gelir.

9 — İskandinavya Mas.'luğu herkesinkinden ayrı bir mahiyet ve vaziyete maliktir. Danimarka, İsveç, Norveç Mas.'lukları tamamen

dinîdirler. Her haricîye “Allaha ve hayatı ebediyeye inanıyor musun?”, diye sorulur. Menfi cevap verenler reddolunur. R.’leri İsveç R.’i denilen ve 11 derece üzerine müesses. ayrı bir R.’tir. R.’in en büyük amiri İsveçte ve Danimarkada bizzat kraldır. (S. A. K.) onlarca bir sembol değil bir (dogme)dır.

Şımalı KK.’imizin fikrince Mas.’luk aynile hıristiyanlıktır. Yahudiyi, budisti, müslümanı localarına sokmazlar.

Mamafih Norveçte ikinci bir Mah.’i Kebir daha vardır, 4 Mah.’i ve 1100 âzası mevcuttur. A. M. I, âzasından bulunan bu Mah.’i İngiltere Mah.’i Kebiri tanımamıştır. Milli Norveç Mah.’i Kebirinin 6, Sen Andre, 19 Sen Jan locası ve 10.000 âzâsı vardır; bunu İngiltere tanımıştır.

Danimarka Mah.’i Kebirinin 21 locası, 7350 âzası vardır. 1931 de eski tutum İskoç R.’i üzerine kurulan ikinci bir Mah.’i Kebirin ise 16 locası ve 600 âzası vardır.

10 — Kırk locası ve 5000 kadar âzası bulunan İsviçrede Alpina Mah.’i Kebiri de son günlerde büyük taarruza oğramış, bu taarruzların şiddeti azalmış olmakla beraber hâlâ da devam etmekte bulunmuştur. En büyük hücum “Ne orduda, ne de umumî işlerde, ne Mas.’., ne de yahudi..”, prensibile ortaya çıkan kuvvetli bir teşekkülden geliyor.

Bunlar, Mas.’ları gizli bir cemiyet olmakla, yahudileri himaye etmekle, ecnebî nüfuzuna alet olmakla, nihayet hıristiyanlığı ihmal ile itham ederler. Alpina bu hücümlara yevmî gazetelerde uzun uzadıya mukabeleler neşrediyor. Üs.’ı Az.’ları Jeannerek B.’in bu husustaki müdafaanamesi pek ziyade istifadeli ve pek ziyade etraflıdır. Bütün ittihamları kuvvetle reddediyor ve hıristiyanlığı ihmal iddiasına karşı da aynen şöyle diyor: Mas.’luk S. A. K. ünvanı altında Allahu tanır ve Mas.’ nizamları mesai esnasında Kitabın bir Kürsi üzerinde daima açık bulunmasını emreder ve öyledir.”

Muarızların maksadı Mah.’leri cebren kapattırmaktır. Bu tehlike o kadar kuvvetlidir ki malûm olduğu üzere A. M. I. nin icra komitesi son içtimanı İsviçrede yapacak iken yapmamış, Pariste içtimaa mecbur kalmıştır.

Son gördüğüm 2. Mart. 934 tarihli Gazette de Lausannede intişar eden bir müdafaanameye[*] nazaran şimdi en ziyade hücum olunan Mas.’luğun beynelmilel ve beynelmilelci olması zannıdır. Bu iddiaya cevap veren Lozandaki üç Mah.’. Mas.’luğun beynelmilel değil, cihanşümul olduğunu, muhtelif Mas.’lar arasındaki münasebetin bir nezaket derecesini geçmediğini, tıpkı bir doktorlar, bir mühendisler cemiyeti gibi arada yalnız bir sevgi mevcut bulunduğunu çok güzel izah ediyor.

11 — İspanya Grande Loge’unun 38 locası ve ancak 987 âzası, Grandoryanın 90 locası ve 2700 âzası vardır. İspanyol halkı Mas.’luk

[*] 26 inci sahifaya bakınız.

hakkında büyük bir şey bilmezler ve alâkadar da olmazlar. Bununla beraber asırlarca engizisyona sahne olan bir yerde Mas.'.luğa karşı muvafık muhit ve şerait ihzarı da kolay değildir.

12 — Porteksiz Grandoryanının 79 locası ve 3,000 kadar âzası vardır. Fakat yedi senedenberi oradaki idarenin tesiri altında locaların çoğu kapanmıştır. Geriye kalanlar da kapanmak üzeredir.

13 — Holanda Grandoryanının 135 locası, 14 çeşit Mas.'. cemiyeti ve 7832 âzası vardır. Locaların çoğu Afrikada ve Hindistandadırlar. Holanda Mas.'.ları oldukça mes'utturular, mamafih sık sık katolik ve ortodoks protestan kliselerinin taarruzuna maruz kalırlar, sarsıntılar geçirirler.

14 — Belçika Grandoryanının 26 locası ve 4800 âzası vardır. Buradaki Mas.'.lar da sık sık katolik klisesinin taarruzuna ve tarizine maruz kalırlar.

15 — Fransa Grandoryanının 454 locası, 90 Şapitrisi, 43 Konsistuarı ve 31.700 âzası vardır.

Fransa Grande Loge'unun ise 215 locası ve 16.000 âzası vardır. Her iki obediyan arasında bir yaklaşma ve anlaşma hareketleri ve vakiaları göze çapıyor. Bu hayırlı neticeyi doğurmakta mesleğimizi hedef ittihaz eden tarizlerin büyük tesiri olmuştur.

16 — Yunan Meş.'.ı âzaminin 56 locası ve 4000 âzası, kendilerine mahsus bir R.'.leri vardır.

(Bitmedi)

M. C.

LE CULTE SACRÉ DE LA VÉRITÉ [1]

Ainsi, il m'est accordé l'honneur de parler encore devant cette assemblée. Mais au juste de qui se compose cette assemblée ? Des Francs - Maçons ! Et qui sont les Francs - Maçons ? Ce sont, il faut en convenir, les adeptes d'une religion.

En effet, mes FF.'. la Fr.'. Maç.'. est une religion puisqu'elle possède un culte, le culte de la vérité et les Maç.'. se sont donnés comme tâche de lui bâtir un Temple.

Quelle plus noble aspiration de l'âme pourrait réunir des hommes libres dans une pensée commune, quel plus noble but pourrait rechercher les cœurs élevés de tous les temps et de tous les pays ?

[1] Allocution faite au cours d'une agape de la R.'. L.'. Védât

La vérité n'est-elle pas le commencement de tout bien, la base de toute vertu, le fondement de toute science et le point de départ de tout progrès? La vérité c'est le pilier sur lequel sont assis les deux plus grands principes sociaux qui devraient gouverner le monde: la morale et la justice!

Régulièrement constitués, dans une discipline rigoureuse et admirable, nous, les adeptes de ce grand culte, nous nous sommes attelés à notre noble tâche et nos efforts persévérants ont pour but le bien de l'humanité.

Notre but est beau, notre idéal magnifique, nos intentions des plus sincères et des plus louables; mais alors, pourquoi ne voyons nous pas affluer vers nous en masse ceux que nous appelons dans notre langage "des profanes,, ?

Pourquoi ne s'empresse-t-on pas de s'enrôler dans nos bataillons? Les gens vertueux et de bonnes mœurs sont-ils si peu nombreux? Non, mes FF., assurément non! Il faut en chercher la cause ailleurs; il y a là, dans notre organisme, quelque chose qui cloche, quelque chose qui certainement ne marche pas ou qui pourrait marcher mieux. Ce quelque chose consiste, à mon humble avis, dans l'indifférence béate dont nous faisons preuve, il réside dans notre je m'enfichisme de tout ce qui se fait et se dit autour de nous. Nous avons le malheur de ne pas nous soucier trop ou pas du tout de ce qui nous entoure, de ce qui se trame envers nous et c'est là une grande faute; c'est une faute impardonnable grosse de conséquences! Le principe, l'adage de "bien faire et laisser dire,, n'est plus de notre temps, il faut agir et réagir mes FF.. Nous oublions, nous avons l'air d'ignorer qu'à côté de notre culte sacré de la vérité il y a un autre culte, celui de l'erreur, de l'obscurantisme, du fanatisme, ce culte néfaste qui nous combat par tous ses moyens, ce culte qui nous a voué une lutte sans merci, une haine féroce et dont les moyens sont excessivement puissants! Et nous nous endormons sur nos quelques lauriers, hélas bien pauvres, lorsque l'ennemi veille et travaille sans relâche!

A voir de loin notre organisation, nos méthodes, notre façon de travailler, on dirait que nous sommes encore au 18ème siècle. Regardez donc vous-mêmes mes FF., regardez un peu les innombrables organisations cléricales, étudiez-les, rendez-vous compte des immenses progrès qu'ils réalisent, voyez un peu de quelle façon ils procèdent pour attirer les gens vers eux, les moyens de propagande intense qu'ils emploient pour gagner les cœurs, pour s'attirer la sympathie du public; rien n'est négligé pour tout ce qui peut être en leur faveur et surtout pour nous discréditer, pour nous rendre ridicules, odieux et méprisables. Et que faisons-nous pendant ce temps?... Nous regardons faire, nous contemplons, autrement dit, nous ne faisons rien! Nous conservons une neutralité, une indifférence qui nous coûtent certainement trop cher, mais dont nous avons l'air de ne pas nous apercevoir.

Mes FF., je dois vous citer quelques exemples, quelques grands exemples des plus choquants et palpables pour nous édifier : La grande et si puissante Angleterre est sortie de son "isolement splendide", comme elle l'appelait, et dont elle était si fière il y a 50 ans; c'est parce qu'elle a senti la nécessité absolue de nouer des rapports avec d'autres pays, elle a contracté des alliances et des ententes même avec des pays dix fois plus petits qu'elle.

La grande confédération des Etats-Unis d'Amérique a dû abandonner sa fameuse doctrine de Monroe devant le besoin impérieux de s'entendre avec l'Europe et les autres continents du monde, elle n'a pu faire autrement que de s'intéresser activement aux affaires politiques et financières, commerciales et industrielles en dehors de ses frontières. Le Vatican, le Pape ont dû arriver à une entente avec leur ennemi irréductible l'Italie, parce qu'ils ont compris qu'ils ne pouvaient plus rester dans l'isolement qu'ils s'étaient donné dans d'autres temps.

Et nous, que faisons-nous mes FF.? Nous, nous attendons qu'on vienne frapper à notre porte, et quand on vient frapper nous répondons : "qui ose frapper ainsi", "dites que nous n'avons pas besoin de lui", "qu'il s'éloigne"; voilà les formules vetustes, rouillées, par lesquelles nous accueillons ceux qui viennent nous apporter leur concours, leur force, leur travail ou tout au moins leur cœur !.

Mes FF., ce n'est pas là une critique de notre rituel, je n'en ai pas le droit, c'est une constatation que je fais. Peut-être m'en voudrez-vous de vous dire des choses qui sont malheureusement trop vraies; mais je n'ai pu m'en empêcher.

Mes FF., J'en arrive à la conclusion qu'il faut évoluer, il faut changer certaines de nos méthodes qui sont loin de correspondre aux exigences actuelles. Ce qu'il y aurait lieu de faire avant tout, c'est de rendre la Franc-Maçonnerie populaire, de la vulgariser, de la rendre sympathique.

Pourquoi lorsque nous sommes nous-mêmes sûrs et certains que notre œuvre est éminemment humanitaire, hésitons-nous de nous adresser à ceux que nous croyons dignes de prendre place dans nos rangs? Et si nous le faisons, pourquoi sommes-nous accueillis trop souvent par un sourire ironique et quelquefois par la répulsion? Pourquoi?... Eh bien c'est parce que nous sommes calomniés, parce que nos adversaires exploitent contre nous le mystère qui enveloppe nos réunions. Nous sommes représentés comme des gens dangereux, comme des démolisseurs de la morale, comme des ennemis de toute croyance, de toute religion, de toute idée divine, pour arriver à la conclusion, que nous sommes des adorateurs du Diable et que dans nos temples nous ne pratiquons que des offices voués au culte du Démon!

Ces accusations sont iniques, elles sont dégoûtantes, nous le savons bien; mais n'empêche qu'elles forment pour nous un grand danger et un obstacle sérieux qu'il faut abaisser et détruire à tout prix. Le remède en est simple

mes FF. ., mais il faut y mettre de la bonne volonté et surtout beaucoup de persévérance. Nous devons créer, constituer sur une vaste échelle un service de propagande bien organisé. Nous devons exposer toujours et partout nos doctrines, nos bons principes, les répandre en tous lieux en profitant de toutes les circonstances surtout dans la famille, ne pas craindre d'affirmer et proclamer que nous sommes des Francs-Maçons et non pas nous cacher par des allures mystérieuses et un mutisme qui font croire que nous avons honte ou tout au moins que nous sommes gênés d'être reconnus comme Franc-Maçon! Nous devons au contraire rechercher pour notre œuvre la publicité, cette arme qui brise toutes les oppositions quand on s'en sert pour la bonne cause, pour la vérité; nous devons surtout déraciner chez les profanes cette conviction que nous sommes des gens sans Dieu, ni foi, ni religion et partant que nous n'avons foi en rien. Mes FF. ., sommes-nous des ennemis de la religion? Sûrement non, puisque du haut de nos tribunes nous proclamons à tout bout de champ que la Franc-Maçonnerie accepte toutes les croyances. Nos lois et règlements interdisent d'ailleurs toute discussion sur cette question et il est laissé à chacun de nous une liberté pleine et absolue dans ses croyances!

Ainsi, mes chers FF. ., caractérisons donc publiquement notre œuvre, indiquons nos moyens, signalons notre but et je crois que nous n'aurons plus à craindre ni l'injustice, ni la calomnie, ni le sarcasme. Nos moyens ne sont-ils pas la persuasion, le raisonnement. C'est au nom de la raison éclairée, développée, épurée que nous, affirmons le devoir. Nous employons le langage d'une tolérance absolue, de la fraternité la plus large sans forfanterie comme sans faiblesse, nos discussions sont animées; mais sans passion, énergiques mais sans violence.

Faisons-nous donc connaître à tous et à chacun par tous les moyens en notre pouvoir. Ne nous dissimulons pas, affirmons partout haut et ferme nos doctrines, commençons par nous faire connaître dans le sein même de nos familles, de nos foyers.

Mon cher et très-respecté Vén. ., voilà plusieurs années que j'ai l'honneur d'appartenir à la Védât et depuis que j'y suis cette Resp. . L. . n'a pas fait une seule tenue blanche. Au nom et dans l'intérêt de la Franc-Maçonnerie je sollicite de vous accorder pour cette année, sinon plusieurs, au moins une de ces tenues où nos femmes, nos sœurs, nos filles pourront venir et voir que leurs époux, frères ou pères ne sont point des agents au service du Démon ou pour mieux dire du mauvais génie, mais qu'ils sont au contraire des serviteurs zélés du Vrai et du Bien dans le dévouement le plus sincère et le plus désintéressé. Ayant nous mêmes foi dans notre cause, inculquons cette foi à nos femmes et nos enfants. Rentrées chez elles, nos femmes, nos sœurs et nos filles convaincues elles-mêmes, elles seront pour nous nos meilleures collaboratrices dans nos travaux et nos

aspirations et deviendront ainsi les plus précieux agents pour notre défense et l'expansion de nos idées.

Voilà, mes FF., les souhaits que je me permets de formuler en ce jour joyeux au seuil de cette nouvelle année de travail que nous commençons tous.

Mes FF., Haut les cœurs, en avant et vive la Franc-Maçonnerie.

P. Aridja

BİR TERFİ TEZİ [*]

Biz insanlar da, yerdeki taş, denizdeki su, daldaki kuş gibi, tabiatın bir parçası, bir zerresiyiz. Bu itibarla, onda hüküm süren kanunların tabiiyiz. Onun müessir kuvvetlerinin bizde tesiri altındayız. Ancak, tabiatın diğer parçalarından hizi vazih bir surette ayıran nokta buradadır : Biz tabiatın bu ham kuvvetlerle çarpışır, onlara hakim olmağa çalışırız.

Yıldırım düşer ve bir ağacı yakar. Ağacın bu yakıcı darbeye karşı korunacak bir harekette bulunmasına imkân yoktur. İnsan, ölüm saçan bu elektrik akımından kendisini, mümkün mertebe, ve pek güzel korumuştur.

Kurt, pek tabii olan tegaddi ihtiyacını tatmin için, rasladığı kuzuyu zevk ve iştiha ile boğar, parçalar, yer.

İnsan - burada şunu da arzedeğim ki, kastettiğim insan tipi tezimin nihayetinde kendiliğinden tebaruz edecektir - aynı ihtiyacı tatmin ederken hiç bir insanın mutazzarrır olmaması endişesile hareket eder.

Hayvan, tabiatın kendisine vermiş olduğu kuvvetleri, onun emrettiği şekil ve surette, kendisinden hiçbir şey ilâve edemeksizin, istimâl eder. İnsan her hangi bir ihtiyacını, şiddet ve ehemmiyeti ne olursa olsun tatmin ederken, ona, merakizi âliyeden gelen, şuurdan, yani hesap ve mülâhaza kanalından geçen faaliyetle, insanlığın icap ettirdiği istikameti verir, verebilir. İnsan, iradesini istimâl etmiştir.

Tarih bize, her sahada, mütemadi bir tahavvül arzeder; ve bu tahavvüle harici âlem tekâmül der. Tekâmül, tabiatın her zerresine şamil ve onun kudretli, cazip bir kanunudur. Her mahvolan şeyin yerini, o şeyin bir aynı işgâl eder. Bu yenide, ne kadar ufak olursa olsun bir tahavvül vardır ki, arzettiğim gibi, harici âlem, buna tekâmül der. On sekizinci asrın iktisadi, siyasi, velhasıl içtimai müesseselerini zamanımızın içtimai tesisleriyle mukayese edersek bariz bir tahavvül nazarlarımızda canlanır, ki bu tahavvülede - esas unsurlarını tarihin daha karanlık köşelerinde bulmak mümkün ise de - tanımıyacak kadar değişiklikler arzetmesi dolayısıyla harici âlemde « tekâmül » denir.

Benim huzurunuzda arzedeceğim, tabiatın bir parçasının parçalarına, zerresinin zerrelere temas eden, onları alâkadar eden bir tekâmüldür ki, buna ferdi tekâmül veya bence masonik tekâmül demek doğru olabilir.

[*] Vefa Muh.. Mah.. inde söylenmiştir.

Masonik tekâmül ile, tekâmül denilen diğer tahavvüller arasında şu fark tesbit edilebilir : Her tekâmül bir tahavvüldür; fakat her tahavvül bir tekâmül değildir. Bir « kemale eriş » değildir.

Bu muhterem ve mukaddes Ma. .ette bir müptedinin, şimâl sütununun az ziyadar kubbesi altında, kemali azim ve sabırla, H. .taşı yontması ve bundan tevellüt eden netice, ki bir tahavvüldür, işte tam ve hakiki bir « kemale erme » arzeden bir tahavvül, dolayısıyla bir « Masonik tekâmül » dür.

Masonik tekâmül öyle bir seyir takip eder ki, buna bir yükseliş demek te kabildir. Ve bunda tahavvüller, gözle görülen şey üzerinde değil, belki daha ziyade, tezahürleriyle mevcudiyetlerine hükmettiğimiz o maddenin muhtevasındadır. Aynı istikamette ve sarsıntısızdır.

Harici âlemde tekâmül denilen diğer tahavvüller ise, daha ziyade zahirdirler. Ve gözle görülen şeyler üzerinde, onların şekillerindedirler.

Muhterem Üs. .dım, sevgili kardeşlerim, bir mason görüşü ile denilebilir ki insan, iki defa doğar: Yok iken var olur. Ve varlığı ebediyete intikal eder. İşte birinci doğuş ile ikinci doğuş.

İlk doğuşta insan, ecdadından getirdiği veraset hamulesine rağmen, vilâdî mükemmeliyetine rağmen, ancak bir insan namzedidir. Tabiatın kendisine vermiş olduğu ham kuvvet ve kabiliyetlerle yüklüdür. O kuvvet ve kabiliyetler ki, daha bir çok tâli unsurlarla birlikte, namzedin yürüyeceği insanlık yolu üzerinde birer diken, birer, aşılması hiç te kolay olmıyan, haldirler. Zira tabiatın verdikleri ile faziletin istedikleri, tabiatın verdikleri ile insanlığın icabettirdikleri, bence taban tabana zıttır. Ben birini, bize insanlık yolu üzerinde rehberlik edecek bir « kemâl » e, diğerini ise, lekesiz ahnlara neslinin damgasını vurmak isteyen bir canavara benzetirim. İlk doğuşta namzet, öyle bir muhit içine düşmüştür ki, orada en çirkin, şiddetli ve mahvedici ihtiras fırtınaları eser, en âdi menfaat güdücülükler hüküm sürer. En aşağı hayat endişeleri, hemcinsine karşı beslenmesi icabeden fikir ve hisleri yok eder. Ve namzet, güzelden çok, çirkin, doğrudan ziyade eğriyi, iyiden fazla, fenayı görür, öğrenir, tatbik eder. Veya hiç olmazsa, güzeli görmek isteyen gözleri kararır; doğruyu öğrenmek isteyen fikri bulanır; ve iyiyi yapmak isteyen kalbi sertleşir.

Fikrimce, ilk doğuşunda, namzetlik yani beşerlik merhalesinden insanlık mertebesine terfi edemiyenlerin hal ve hesabı, tahminden pek fazladır.

Bununla beraber ferdi namzetlikten kurtarmak için bir çok fırsatlar da bekler. İyi insanların, tahsil ve terbiyesinin, kendi nefsinin bilme hususundaki mesainin şüphesiz çok müsbet tesirleri aşikârdır. Ancak nede olsa hayat şartları, batıl fikirler, bozuk esaslar üzerine istinat ettirilen içtimai sistemlerin aksi tesirleri, velhasıl birçok âmiller onu sarsar, hırpalar, çok defa da mahveder.

İkinci doğuş... İşte bence, son ve tam doğuş budur. Namzet zulmetten nura geçtiği andan itibaren öyle bir muhit içinde bulunur ki, o bir âlemdir; varlığını

iddia etmeyen, ancak ihsas eden bir âlem... Yaşanan bir âlem .. Ve müptedi, kararın gözünün aydınladığını, eğrilen bilgisinin doğrulduğunu, ve sertleşen kalbinin yumşadığını, mesaisine devam ettiği, H. taşı yonttuğu müddetçe bizzat müşahade edebilir.

Namzet, ikinci doğuşunda da beşerlikten, tabiatın ham bir parçası olmaksın, tamamen kurtulmuş değildir. Belki kendisini iyiden ziyade kötüye sevkeden, üzerinde yürümek istediği fazilet yolunda hesapsız manialar vücuda getiren, tabii ve ham kuvvetlerle mücadele etmekte, onlara müessir olmağa çalışmaktadır. Ve ikinci doğuşundan itibaren de yapacağı budur; H. taşı yontmağa bütün mevcudiyeti ve gayretile çalışmak... Zira, tabii insanın manzarası, yani beşerlikten kurtulamamış mahlûkun, hırs ve iştihadan dokunmuş libasile görünüşü, cidden tüyler ürperticidir. Beygire gem vuran insan. onu daha evvel, kendi ham kuvvet ve kabiliyetlerine, ihtiraslarına, iştihâ ve meyillerine, menfaat ve arzularına ve daha bir çokları ile birlikte, heyeti umumiyesine, vurabilseydi... Fakat bunda muvaffak olabilmek için, mütemadi bir mesai, sonu gelmiyen bir faaliyet icap ediyor: H. taşı yontmağa çalışmak. Ancak, yer yüzünde hiç bir iş tek başına, yapılmaz başarılmadığı için, bu pek hususi görünen işte de namzet hemcinsinin yardımına muhtaç kalmış, ve ancak rehberinin yol göstericiliği sayesinde, insanlık yolunun üzerinde, mütemadiyen H. taşı yontarak, kemali sükûnet ve emniyetle yürüyebilmek imkânını bulmuştur.

H. taşı yontmak ameliyesinde, üzerinde işlenen ham bir maddedir. Her işçi, işlediği maddeyi incedeninceye tetkik etmek ve tanımak mecburiyetindedir. Hiç bir heykeltraş tasavvur edilmez ki, üzerinde işleyeceği mermerin terkiibini, sertliğini, kalınlığını, hülâsa cins ve vasıflarını etüt etmiş olmasın. Ve yine, her âletin hususiyetini, onlardan çıkan seslerin derece ve şiddetlerini, çeşni diyebileceğimiz «timbre» lerini lâıyıkile tekik etmiş bir müzisiyen bestekâr tasavvur edilmez. Buun gibi, H. taşı yontmak ameliyesinde de, üzerinde işlenen ham maddeyi tanımak, veya hiç olmazsa, onu tanımağa, bellemeğe çalışmak icap eder. Onu tanımaktan ziyade, tanımağa, bellemeğe çalışmak icap eder, tarzındaki ifademe sebep, tanınmak hususunda onun, her maddeden ziyade ve ciddi güçlükler arzemesidir.

Filhakika her işçi, kendisinden hariç, müşahhas bir maddede, kendisinden beş hassesinin de yardımı ile mükemmel ve tam intibalar, alabildiği bir madde üzerinde çalışır. Fakat biz hürbaniler, bizim üzerinde çalıştığımız, işlediğimiz madde bizim içimizde, benliğimizde, bütün mevcudiyetimizde saklıdır. İçimizde ham olarak gizlenen maddeyi muvaffakiyetli bir şekilde yontmak, mesaimizi semerelendirmek için de onu, tanımağa, bilmeğe çalışmak icap eder. Bu ise, içimizde, benliğimizde, bütün mevcudiyetimizde saklı olanı tanımağa, bilmeğe çalışmak, dolayısıyla içimizi, benliğimizi, bütün mevcudiyet ve valıgırmızı kısaca kendimizi tanımak, kendimizi bilmektir. Şu halde H. taşı yontmak ameliyesine, kendini tanımak, nefsinin bilmek daha doğrusu, nefsinin bilmeğe çalışmak ile başlanmıştır oluyor.

Filhakika bu başlayış tarzı bize, mesaimizde muvaffakiyeti tamamilen tes-hil eden bir unsur, daha doğrusu bir kabiliyet daha bahşediyor; maddenin zayıf ve çürük kısımlarını tahammülü az noktalarını kemâli cesaretle yonta-bilmek.. Yani içimizin, benliğimizin bütün mevcudiyetimizin zayıf, hattâ çü-rük noktalarını, hatalarımızı bularak itiraf etmek.

Mesaimize gayretle devam için elimizde mevcut bu iki âlet, iki kabiliyet, çekic ve kalem, üzerinde işlediğimiz maddeyi mümkün olduğu kadar güzel işlemek için bahşedilmiş birer nimettir.

Nefsini bilmek ve bilmek yolile müşahede edilen hataları, kusurları, zaaf-ları itiraf etmek, dolayısıyla onların tekerrür etmemelerini, zayıf noktaların kuvvetlendirilmelerini icap ettirecektir.

Elimizde basit olduğu kadar mükemmel iki alet varken, biz çır..lar için Şi..al sütununun kalbe akan tath ve az ziyası altında, H.. taşı yontmağa mütemediyen, durup dinlenmeden ve büyük bir şevk ile çalışmak, zevk oldu-ğu kadar vazifedir.

Bu ameliye sonsuzdur, dedim. Pek tabii. Taşın, maddenin aldığı tahav-vüller derecelenir, ve bu dereceler tesbit edilebilir. Fakat bidayetten nihayete kadar, üzerinde çalışılacak bir madde vardır. Anlayışım beni yanıltmıyorsa, ve bu ameliye, kemale ermek için sarfedilen mesainin remzi oldukça, insaniyet mabedinin inşası için çalışan hürbanilerin gittikçe artan bir şiddetle kendile-rini tâbi kılacakları bir ameliyedir. Sonu gelmiyen ve nihayetsiz bir ameliye....

Birinci doğuş, yok iken var olmaktadır; ikinci doğuş, ise, varlığın ebedi-yete intikalidir, demiştim. Ve varlık ta, bu ameliyenin tevlit ettiği tahavvül neticesinde, tekâmül nisbetinde, kemalât halinde ebediyete intikal edecektir.

H.. taşı yontmak gibi çok derin tefsirlere müsait sonsuz bir ameliyeyi remzeden bir formülü, kıt ve dar görüşümle, arzettim. Verdiğim rahatsızlık için kusurumun affını istirham etmeği vazife addediyorum, çok Muh.. Üs.. ve Az.. KK..im.

Afif Ramiz

ARMONİA MUH.: MAH.: İNİN 25 İNCİ YILDÖNÜMÜ

Türkiye Bü.. Meş..ı himayesinde çalışan Mah..lerimizden Vefa, Muhibban ve Resne'nin 25 inci yıldönümü bayramlarında Türk Ma-sonluğunun mesai ve muvaffakiyetlerini hayırlı bir dille yad ve bir çeyrek asırlık varlıklarını tes'it ettikten sonra memleketimizde çalışan Armonya muhterem Mah..inin de 25 inci yıldönümü münasebetile 14/4/934 tarihinde tertip edilen merasimine iştirak bahtiyarlığı ile mübahi olduk. Merasime yüksek heyet âzasile, Türkiye Bü.. Meş..ı âzası ve diğer yüksek ve remzî Mah..ler murahhasları iştirak etmiş

bulunuyordu. Sütunlar hınca hınç dölmüştü. Üst'ü Muh.'in bir nutku ile başlayan merasim, hatibin güzel bir tarihçesile hazirunun alâkalarını tezyit etmişti. Muhtelif musikî parçaları pek samimî olan bu toplantıya ayrı bir mahiyet vermişti. Bu tarihî celsede Türkiye Bü. Meş.'ü Bu. Üs.'ü Pek münevver Muhiddin Osman B.'imiz söz alarak aşağıdaki nutku irat buyurdular:

“Pek Muh.' Üs.' ve Aziz KK.'im,

Çok nazikâne ve biraderane olan davetinize büyük fahir ve memnuniyetle icabet ederek Türkiye Bü. Meş.'ü namına bu akşamki tarihî fevkalâde celsenize Bü. Üs.' Mu.'i Mehmet Ali Haşmet, Büyük İdare M.'u Bahaettin Lûtfi ve Büyük Teş.'ü Psalti BB.'im ile birlikte bir heyeti murhhasa halinde bulunmakla mübahi bulunuyoruz. Hakkımızda lûtfen gösterilen çok samimî ve yüksek hüsnü kabulden dolayı Türkiye Bü. Meş.'ü namına teşekkürlerimizi arz ederiz.

Bugün Muh.' Mah.'inizin memleketimizde 25 inci senesi devriyei teessüsünü merasimle teş'it etmesi münasebetile mensup bulunduğunuz Yunan Bü. Meş.'ü ile Şur.'ü Âlisinin pek Muh.' ve yüksek mümessilleri Yunan Şur.'ü Âlisi Büyük A.' Ha.' Muavini Vafiyopulos ve Yunan Meş.'ü Bü. Üs.' Muavini Hadjpanos BB.' Muh.'imizin de bu fevkalâde celsenizde şarkı tezyin etmeleri sizin kadar bizim de büyük iftihar ve sevincimizi mucip olmuştur; bu münasebetle Muh.' müsafirlere Türk Mas.'luğu namına beyanı hoşamedi ederken, Balkanların ve Yakın Şarkın en necip iki büyük sulh unsuru olan Yunan ve Türk milletlerinin, karşılıklı hakikî menfaatlerini, iyiliklerini, velhasıl her türlü münasebetlerini sulh ve müsâlemetin ve Mas.'lığumuzun gösterdiği rehakâr yolda telife muvaffak olan iki komşu ve kardeş Cümhuriyetin büyük ve şerefli reisleri olan Mösyö Zaimis ve Gazi Mustafa Kemal Hazretlerini burada yüksek hürmet dilile yat ve taziz ve tebcil etmeği en büyük bir vazife telâkki ederiz. Sulh ve selâmet yolunda böylece samimiyetle yanyana çalışan iki komşu ve kardeş milletin gerek Balkanların ve gerekse bütün dünya sulhunun temin ve muhafazasında nekadar mühim ve insanî vazifeleri olduğunu görmek ve hatırlamak ile bahtiyarız. Dost ve kardeş milletlerimizin aynı yolda ve ebedî sulh ve müsâlemet içinde mesailerinde devam etmelerini, milletlerimizin bu vadideki mesailerinde çok mühim rolleri olmuş ve olacak olan Mas.' KK.'imizin ve Mas.'luklarımızın insanî mesailerinde daha ziyade muvaffak olmalarını temenni ederiz.

Yirmi beş senedenberi İstanbul vadimizde çalışmakta olan (Armonyza) Mah.' Muh.'inin şimdi okuduğunuz ve çok büyük bir belâgatle izah buyurduğunuz muhtasar tarihçesile mukaddes mesleğimize

ne mühim hizmetler görmüş olduğunu ilân ettiniz. Muh. Mah. inizin bu güzel ve büyük hizmetleri, bu Mas. i ve insanî mesaisi her türlü sitayiş ve takdirin üstündedir. Aynı vadede, Türk Obediyansı yanında ve aynı lokalde hakikî K. lik hislerle dolu olarak çalışan ve aynı İskoçya R. ine mensup bulunan Muh. Mah. inizin kıymetli mevcudiyet ve mesaisi Türk Mas. luğunu pek yakından ve son derece alâ kadar etmiştir. Mah. Muh. inizi vadimizde tesis eden, biraz evvel isimlerini okuduğunuz, fakat birer birer şimdi hatırımda tutamadığım pek Muh. müessis KK. imizin kıymetli hatıralarını bu müstesna fırsat ile bizim de bir daha yad ve tezkâr etmemizi en kudsi ve Mas. nî bir kadirşinaslık vazifesi sayıyoruz.

Muh. Mah. inize bundan sonraki mesaisinde de muvaffakiyetler dilerken kollarını hakikî bir K. deş sevgi ve şefkatile açmış olarak sizi büyük bir sevinç ve tehalükle sinesine kabule âmade olan Bü. Meş. ikimizin Obediyansımıza iltihakınız zamanını sabırsızlıkla ve kemali şevkile beklemekte olduğunu arzeden geçemeyeceğiz.

Muh. (Armonya) Mah. inin Mas. luk ve insanlık yolundaki mesaisinde muvaffakiyet ve mazhariyetlerinin devamı hakkındaki halisane temenniyatımızı tekrarlar ve Türkiye Bü. Meş. inin sevgi ve saygılarını arz ederiz.,,

Merasimde hazır bulunmak üzere Atınadan şehrimize gelen mu-rahhaslardan Yunan Bü. Mş. ı Bü. Üs. Mu. ni pek münevver Hacıpanos B. mukabil bir cevabî nutuk iradettiler. Yüksek bir talâkatle söylenen ve irticalen yarım saattan fazla süren bu nutuktan sonra Yüksek Heyet ve kârgâhları namına Bü. A. Ha. pek muktedir İsmail Hurşit Üs. ve Renesans Muhterem Mah. ı murahhası tebriklerini ve muvaffakiyet temennilerini bildirdiler. Bu 25 inci yıl dönümü hatırasını teyit için Armonya Mah. Muh. i tarafından yaptırılan madalyalar merasimle tevzih edildikten sonra KK. aşağıdaki büyük salonda ihzar olunan agapa davet edildiler.

Yunan Obediyansına mensup iki yüksek Üs. in İstanbulu ziyaretleri vesilesile Bü. Meş. tarafından şereflerine Toktalıyanda verilen ziyafette de Bü. Meş. âzalarile Armonyanın yeni ve eski Üs. ı Muhteremleri hazır bulundular. Bu vesile ile iki K. Obediyans arasında taati edilen şu mektupları dercetmekle derin bir haz duy- maktayız :

LE SER.: GR.: OR.: DE GRÈCE
AU
SER.: GR.: OR.: DE TURQUIE

Or.: d'Athènes, 25-4-1934
No. 839

TT.: CC.: et TT.: III.: FF.:,

Le T.: C.: et III.: F.: Panos Hazzipanos, Gr.: M.: Adj.: du Sér.: Gr.: Or.: de Grèce, de retour de Votre Or.:, a rendu à Notre Conseil de l'Ordre un compte succinct des fêtes qui ont lieu à l'occasion du vingt cinquième anniversaire de la fondation de la R.: L.: "HARMONIA",, auxquelles Vous avez bien voulu prendre une si grande part, et l'accueil fr.: et cordial, dont il a été l'objet de la part de Votre Gr.: Or.:, pendant son séjour, si agréable, dans Votre charmant Orient.

Le Conseil de l'Ordre, ému de ces marques de cordiale sympathie, se fait à cette heureuse occasion un véritable plaisir de Vous exprimer ses plus chaleureux remerciement et Vous prie de vouloir agréer ses sentiments de la plus profonde affection envers Votre Obédience sœur.

Le Gr.: Secr.: Gén.:
B. D. Krimpas

Le Gr.: Maître
Dr. Ph. Pappageorges

**

LE SER.: GR.: OR.: DE TURQUIE
AU
SER.: GR.: OR.: DE GRÈCE

Vall.: d'Istanbul 7-5-1934
No. 357

TT.: CC.: et TT.: III.: FF.:,

Nous sommes très touchés des marques de symapthie et de remerciement que Votre Ser.: Gr.: Or.: fait par sa planche No. 839 à notre Obédience au sujet du séjour en notre Vall.: du T.: C.: et III.: F.: Panos Hazzipanos, Gr.: M.: Adj.: de Votre Gr.: Or.:

Notre Ser.: Gr.: Or.: a participé avec une joie réelle aux fêtes du vingt-cinquième anniversaire de la R.: L.: "HARMONIA", et se fait un plaisir de vous faire part de l'émotion profonde qu'il

a ressentie en constatant combien les liens frat.: unissent Nos deux Obédiences sont profonds, sincères et durables.

Le Conseil de l'Ordre transmet à Votre Ser.: Gr.: Or.: ses frat.: salutations.

Le Gr.: Maître
Mouhiddin Osman

MASON ŞUUNU

Türkiye :

☪ Romanya Grandoryanı Bü.: Üs.:ı ve Beynelmilel Tayyare Cemiyetleri Birliđi Reisi Prens Bibesco geçenlerde İstanbula geldiği vakit Türkiye Bü.: Meş.:ını bilhassa ziyaret etmiş ve Romanya Grandoryanının A. M. I. ye âza olarak kabulünü temin için Meş.:ımızın parenliğini rica etmiştir. Bü.: Meş.: tarafından mu-maileyh şerefine tokatlıyanda bir ziyafet verilmiş ve iki memleket Mas.:larının vaziyetlerine dair samimî hasbihallerde bulunulmuştur.

☪ İşlerinin çokluğu ve bilhassa Büyükadaya naklihaneye etmesinden bahisle istifa eden Bü.:Hat.: Sadi Rıza B.:in yerine 19-6-934 tarihli Umumî Heyet celsesinde Cevat Nizami B.: seçilmiştir.

☪ Nizamlarımızı tadil işle yorulmaz bir gayretle oğraşan yüksek komisyonun Esas Statüyü ikmal ederek umumî nizamnamenin tedvinine başladığı ve bunları bir kerre daha gözden geçirdikten sonra Heyeti Umumiyyeye sevketmeden evvel tabettirerek bütün murahhaslara tevzi ettireceği ve bu suretle her murahhasın her madde üzerinde ariz ve amik düşünerek hazırlanmasına imkân verilmiş olacağı yine 19-6-934 Heyet Umumiye celsesinde verilen izahattan anlaşılmuştur.

☪ Ağustos ayı içinde Bü.: Meş.:ın 25 inci yıldönümü münasebetile Bü.: Daimî Heyetimizce yapılacak olan merasimde Fransız parlamentosu Türk muhipleri hazbi reisi mösyö Heriyo riyasetinde memleketimize gelecek olan Fransız kardeşlerimizin de hazır bulunacağı sevinçle haber alınmıştır. Bu münasebetle bu merasimin 18, 19 ağustosta yapılması ihtimal dahilindedir.

☪ Nizamnamesi mucibince taavün sandığından müddetlerini doldurmuş olmaları itibarile ayrılan Ferit Hidayet ve Mehmet Şükrü BB.: yerine Ferit Ubi ve Osman Derviş BB.: seçilmiştir. Bu suretle yeni teşekkül eden heyet tanzim ettiği raporda bu ayrılan KK.:imizin mesaisini büyük takdirlerle yadetmiştir. Hakikaten Ferit Hidayet ve Mehmet Şükrü KK.:imiz derin bir aşkla bağlandıkları bu işin tekemmül ederek yürümesinde en çok âmil olan KK.:imizdendirler. Kendilerine umuma vekâleten sonsuz şükranlar sunarız. Mehmet Şükrü B.: bu defa da sandığın mürakıplığına intihap olunmuştur.

Amerika :

☪ Şili Reiscumhuru Arturo Alessandri B.'in Faransa Granlojuna mensup olduğu haber alınmıştır.

☪ Birleşik Amerika Hükümetleri büyük localarından birinin Bü. Üs.'i vazifesinin devamı müddetince bir ücret almaktadır. Buna mukabil İngilterede bir B. Daimî Bü. Heyette bir vazifeye seçildi mi, Granloj defterlerine isiminin kayıt ve tescili için aşağıda miktarı muayyen bir resim ödemek mecburiyetindedir : Bü. Üs. Vekili 10; Bü. Na.'ların beheri 8; Bü. Haz. 5; Bü. Kâ. 3; vilâyet Bü. Üs.'i 20 İngiliz lirası... İskoçya ve İrlanda Granlojlarının da buna benzer adetleri vardır.

İngiltere :

☪ İşçi fırkası Hastings'de aktettiği içtimasında Mas.'ların fırkadan ihracı hakkında verilen bir takrir karşısında kalmış ve bu teklifi reddetmiştir.

☪ İngiltere Granloju, 1844 tarihindenberi himayesinde çalışan bir Çin locasının, kendisine iltihakını kabul ettiğinden dolayı Filipin Adaları Granloju ile olan münasebatını keserek muhadenet kefillerini geri almıştır.

Felemenk :

☪ Bu sene nihayetinde Mas.'luğun Hollandada teessüsünün 200 üncü yılı bitmiş olacaktır. 8-10-1734 tarihinde teessüs eden ilk locanın ismi "La Gr. L. des Provinces Unies et le Ressort de la Généralité"dir. Bu locanın ilk Kâ.'lerinden biri tarafından yazılmış olan yıllık raporlar hâlâ Felemenk Grandoriyanı evrak hazinesinde mahfuzdur.

☪ Bu sene F. Mas.'lar Ligası senelik kongresini ağustosun 24, 25 ve 26 sında Brükselde aktecektir. Bilâhare programını ayrıca neşredeceğimiz bu kongreye Türk Mas.'larının da işrakini tavsiye ederiz.

Yunanistan :

☪ Her memlekette kilise mensupları ve koyu katolikler Mas.'luk aleyhine harekete geçmişlerdir. Halk arasına girerek, gazeteleri satın alarak yaptıkları propaganda ile hoşgörme ve lâiklik mefhumunu öldürmeğe azmetmiş olan papaslar, Mas.'luğun (hürriyet, müsavat, uhuvvet) prensiplerini beğenmeyen idarecilerle birleşerek Vatikanın vicdanlara çöken kara tasallütünü dünya işlerine de teşmil etmek teşebbüsündedirler. Taassubun düşmanı ve lâiklik ve demokrasinin mürevviç ve müdafii olan Mas.'luk, memleketimizde olduğu kadar dostumuz Yunanistanda da hiçbir engelle tesadüf etmeksizin inkişaf etmekte iken ahiren Yunan Sensinod Meclisi de bir beyanname neşretmiş

ve kendi kiliselerine mensup Hıristiyanların Mas.'luğa girmelerini menetmiştir. Dinlemeyüp girenler aforoz edilmekle tehdit olunmakta iseler de Şark halkının bu gibi tehditlere kulak asmayacak kadar zeki ve hür düşünceli olduğu göz önüne getirilirse bu beyannamenin Aynaroz keşişlerini bile güldüreceği aşikârdır.

Yugoslavya :

♣ Yugoslavya Mas.'luğu haricî ve Mas.'î faaliyeti ile temayüz etmiş olan Ç. Mihaïloviç B.'in vefatı ile müteallimdir. Mütekait bir askerî kaymakam olan müşarünileyh meb'usluk ve sıhhiye nazırlığı gibi vazifelerde vatanına büyük hizmetler ifa eylemişti. Bilhassa, Yugoslavyada ölülerin yakılmasına nazırlığı zamanında ilk defa müsaade veren kendisi olduğu için, kilise ruhbanı tarafından protosto makamında müşarünileyhin cenazesi kaldırılmamış ve mevcut kabristanlara defnine muhalefet edilmiştir. Bütün bu müşkülâta rağmen Mihaïloviç'in cenaze merasimi pek parlak ve pek muazzam olmuş ve cesetlerin yakılması kanunu, ilk defa olarak, bu kanunun mürevvici olan müşarünileyhe tatbik edilmiş ve külleri Belgrat mezarlığına vaz edilmiştir.

Macaristan :

♣ Diktatörlük hükümeti tarafından bundan epiyce zaman evvel locaları kapatılmış olan Macar Mas.'ları geçen şubat ayının 10 nunda bir (Tenue blanche) celseşi aktederek Üs.: A.: Muavini pek şöhretli Dr. Josef. Balassa B.'in yetmişinci yaşını tes'it etmişlerdir. Mütekait bir profesör olup hâlâ lisaniyat ve Mas.' edebiyatı ile iştigal eden müşarünileyhe A. M. I. ayrıca tebriklerini göndermiştir. Bu münasebetle toplanan Macar Mas.' ailesi efradı daha iyi günlerin vurudunu ümit etmekte olduklarını ve bu günlerin yaklaştığını sezdiklerini muhtelif tezahürlerle beyan ve ifade etmişlerdir.

Almanya :

♣ Lubeck'de kapatılan Zur Welt Kugel locasının binası içinde mevcut eşya, civarında kâin arazisi ile beraber Alman Protestan Kilisesine devir ve teslim olunmuştur. Bu loca 154 senedenberi mevcut idi.

1740 da Büyük Frederik diyordu : "Mas.'luk benim himayem altında memleketimizde teşessüs ve hiçbir mania ve takibe maruz kalmaksızın sulh ve sükûn içinde inkişaf edebilir," — 1851 de birinci Wilhelm diyordu : "Locaların mesaisi devlete çok faydalıdır. Bundan dolayı üç Bü.' Locamızı himaye ve vikaye etmek devletin vazifesidir," — 1887 de üçüncü Frederik temennilerine "Mas.' luğun çok istifadeli olan mesaisine devam ve inkişaf edeceği," ümidini ilâve ediyordu..... Bu satırları yazan M. Mas.' mecmuası Almanyanın Mas.' luğa karşı aldığı bugünkü vaziyete işaretle (veminelgaraip!) diyor.

Ht.

NEVRAL JİLERDE, GRİPTE,

SOĞUK ALGINLIĞINDA KIRIKLIKTA, BÜTÜN SİNİR

AĞRILARINDA

ZARARSIZ ve MÜESSİR

KAŞE

SEDATİN

Bütün Eczacı Depolarında ve Eczanelerde Bulunur.

Umumî Deposu : Beyoğlu Sakızağacı No. 5

İstanbul